

1. Når bevidstheden opstår, bliver verden til

8. maj 1971

Spørgsmål: Hvad sker der med et almindeligt menneske, når det dør?

Maharaj: Hvad der sker, afhænger af hans tro. Ligesom dette liv kun er indbildning, således er livet efter dette også indbildning. Drømmen fortsætter.

Sp.: Og hvad med en *gnani*?

M.: En *gnani* dør ikke, for han er aldrig blevet født.

Sp.: For andre ser han ud til at være født.

M.: Men ikke for sig selv. Fysisk og mentalt er han selv frigjort fra tingene.

Sp.: Du må alligevel kende den tilstand, som det menneske, der døde, var i – i hvert fald fra dine egne tidligere liv.

M.: Før jeg mødte min guru, vidste jeg så meget. Nu ved jeg ingenting, for al viden er kun en drøm og er uden værdi. Jeg kender mig selv, og jeg finder hverken liv eller død i mig – kun ren væren; ikke at være dette eller hint, men kun at være. Men i det øjeblik sindet begynder at tage op af erindringsforrådet og danne forestillinger, fylder det rummet med genstande og tiden med begivenheder. Da jeg ingen viden har selv om denne fødsel, hvordan kan jeg så vide noget om tidligere fødsler? Da sindet selv bevæger sig, ser det alting bevæge sig, og da det har skabt tiden, er det optaget af fortid og fremtid. Hele universet er omsluttet af bevidsthed (*maha tattva*), som opstår, når der er fuldkommen orden og harmoni (*maha sattva*). Alle fysiske og mentale ting er i opmærksomheden. Derfor er opmærksomheden i sig selv helt afgørende, ikke dens indhold. Uddyb og udvid din årvågenhed over for dig selv, så vil alle velsignelser strømme ind over dig. Du behøver ikke søge noget; alt vil komme til dig helt naturligt og ubesværet. De fem sanser og sindets fire funktioner (erindring, tanke, forståelse og selviskhed), de fem elementer (jord, vand,

ild, luft og æter), skabelsens to aspekter (stof og ånd) – alt er indeholdt i opmærksomhed.

Sp.: Men du må da tro på, at du har levet før.

M.: Det siger Skriften, men jeg ved ikke noget om det. Jeg kender mig selv, som jeg er. Hvad jeg ser ud til at have været, eller hvad jeg vil blive, ligger uden for min erfaring. Det er ikke sådan, at jeg ikke kan huske. Der er ingenting at huske. Genfødsel forudsætter et selv, der genfødes. Sådan noget er der ikke. Det bundt af erindringer og håb, der kaldes jeget, forestiller sig, at det eksisterer evigt, og skaber tid, som den falske evighed kan puttes ind i. Jeg har hverken brug for fortid eller fremtid for at være. Alle oplevelser opstår af forestillinger. Jeg forestiller mig ingenting, så jeg oplever hverken fødsel eller død. Kun de, der tror de er født, kan tro de bliver genfødt. Du anklager mig for at være født; jeg nægter mig skyldig.

Alt er til i opmærksomhed, og opmærksomhed dør ikke og bliver ikke genfødt. Den er selve den uforanderlige virkelighed.

Hele det univers, der opleves, fødes med kroppen og dør med kroppen. Det begynder og slutter med opmærksomhed, men opmærksomhed kender hverken begyndelse eller slutning. Hvis du tænker det omhyggeligt igennem, grubler længe over det, vil du få opmærksomhedens lys at se i al dets glans, og verden vil blegne og svinde bort for dit blik. Det er som at betragte en brændende røgelsespind. Først ser du pinden og røgen. Når du får øje på det glødende punkt, indser du, at det har kraft til at fortære bjerge af røgelsespinde og fylde universet med røg. Selvet virkeliggør sig i evighed uden at bruge sine uendelige muligheder op. Røgelsespinden er kroppen, og røgen er sindet. Så længe sindet har travlt med at forvanske virkeligheden, erkender det ikke sit udspring. Guruen kommer og vender dit blik mod gnisten i dit indre. Af natur er sindet udadvendt; det vil altid have en tilbøjelighed til at søge tingenes årsag i tingenes verden. At få at vide, at kilden skal søges i det indre, er på en måde begyndelsen til et nyt liv. Opmærksomhed træder i stedet for bevidsthed; i bevidsthed er der et »jeg«, som er bevidst, mens opmærksomhed er udelt; opmærksomhed er opmærksom på sig selv. »Jeg er« er en tanke, mens opmærksomhed ikke er en tanke; der er ingen »jeg er opmærksomhed« i opmærksomhed. Bevidsthed er et kendetegn, en tillagt egenskab; det er opmærk-

somhed ikke; man kan være opmærksom på at være bevidst, men ikke bevidst om opmærksomhed. Gud er bevidsthedens totalitet, men opmærksomhed er hinsides al væren og ikke-væren.

Sp.: Jeg begyndte med at spørge om et menneskes tilstand efter døden. Hvad sker der med hans bevidsthed, når hans krop er tilintetgjort? Tager han sin syns- og høresans med sig, eller lader han dem bag sig? Og hvis han mister sine sanser, hvad bliver der så af hans bevidsthed?

M.: Sanser er bare opfattelsesformer. Efterhånden som de grovere former forsvinder, opstår der finere bevidsthedstilstande.

Sp.: Går man ikke over i opmærksomhed efter døden?

M.: Der kan ikke være nogen overgang fra bevidsthed til opmærksomhed, for opmærksomhed er ikke en form for bevidsthed. Bevidstheden kan kun blive mere subtil og raffineret, og det er, hvad der sker efter døden. Efterhånden som menneskets forskellige legemer dør bort, svinder de bevidsthedsformer, de har forårsaget, også bort.

Sp.: Indtil kun ubevidstheden er tilbage?

M.: Se dig selv tale om ubevidsthed som noget, der kommer og går. Hvem er der til at være bevidst om ubevidstheden? Så længe skodden står åben, er der solskin i rummet. Når skodden bliver lukket, er solen stadig derude. Ser den mørket i rummet? Eksisterer mørket for solen? Sådan noget som ubevidsthed findes ikke, for ubevidsthed kan ikke opleves. Vi ræsonnerer os til begrebet ubevidsthed, når der er et ophør i hukommelse eller kommunikation. Hvis jeg holder op med at reagere, vil du sige, at jeg er uden bevidsthed. I virkeligheden er jeg måske i allerhøjeste grad bevidst, men bare ude af stand til at kommunikere eller huske.

Sp.: Jeg vil stille et enkelt spørgsmål. Der er omkring fire milliarder mennesker i verden, og de er alle bestemt til at dø. Hvordan vil deres tilstand være efter døden – ikke fysisk, men psykologisk? Vil deres bevidsthed fortsætte? Og hvis den gør det, i hvilken form vil den så fortsætte? Lad nu være med at fortælle mig, at jeg ikke stiller de rigtige spørgsmål, eller at du ikke kender

svaret, eller at mit spørgsmål er meningsløst i din verden; i det øjeblik du begynder at tale om din verden og min verden som forskellige og uforligelige, bygger du en mur op mellem os. Enten lever vi i een verden, eller også kan vi ikke bruge din erfaring.

M.: Selvfølgelig lever vi i een verden. Jeg ser den bare, som den er, og det gør du ikke. Du ser dig selv i verden, mens jeg ser verden i mig selv. Du synes, at du fødes og dør, hvorimod verden for mig opstår og forsvinder. Verden er virkelig, men det er din opfattelse af den ikke. Der er ikke anden mur mellem os end den, du har bygget. Der er ikke noget i vejen med sanserne; det er din indbildning, der vildleder dig. Den tilslører verden, som den er, med dine forestillinger om den – noget, der er til uafhængigt af dig, men som alligevel nøje følger dine nedarvede eller erhvervede mønstre. Der er en dyb modsigelse i din holdning, som du ikke ser, og som er sorgens årsag. Du hænger fast i den idé, at du er blevet født ind i en smertens og sorgens verden; jeg ved, at verden er et elskovsbarn, som har sin begyndelse, sin vækst og sin opfyldelse i kærligheden. Men jeg er endog hinsides kærligheden.

Sp.: Hvis du har skabt verden af kærlighed, hvorfor er den så fuld af lidelse?

M.: Fra kroppens synspunkt har du ret. Men du er ikke kroppen. Du er bevidsthedens grænseløshed og uendelighed. Tro ikke, hvad der ikke er sandt – så vil du se tingene, som jeg ser dem. Smerte og lyst, godt og ondt, rigtigt og forkert, er alle relative betegnelser og må ikke opfattes ubetinget. De er begrænsede og tidsbundne.

Sp.: I den buddhistiske tradition hævdes det, at en Nirvani, en oplyst Buddha, ejer universets frihed. Han kender og kan selv erfare alt, hvad der eksisterer. Han kan beherske naturen og gribe ind i årsagskæden, forandre hændelsesforløbet, endog udslette fortiden! Han er stadig i verden, men han er fri i den.

M.: Det, du taler om, er Gud. Hvor der er et univers, vil der selvfølgelig også være dets modstykke, som er Gud. Men jeg er hinsides begge. Der var engang et kongerige, der søgte en konge. Man fandt den rigtige mand og gjorde ham til konge. Han forandrede sig ikke spor. Han fik bare en konges navn, rettigheder og pligter. Hans natur blev ikke påvirket, kun hans

handlinger. Det er det samme med det realiserede menneske. Hans bevidsthedsindhold forvandles radikalt, men han er ikke blevet vildledt. Han kender uforanderligheden.

Sp.: Uforanderligheden kan ikke være bevidst. Bevidsthed er altid bevidsthed om det foranderlige. Det uforanderlige efterlader ingen spor i bevidstheden.

M.: Både ja og nej. Det er ikke papiret, der skriver; alligevel er det bærer af det skrevne. Blækket er ikke budskabet; læserens sind er heller ikke budskabet; men de er alle med til at gøre budskabet muligt.

Sp.: Udspringer bevidstheden af virkeligheden, eller er det en egenskab ved stoffet?

M.: Bevidstheden som sådan er stoffets subtile modstykke. På samme måde, som træghed (*tamas*) og energi (*rajas*) er egenskaber ved stoffet, manifesterer harmoni (*sattva*) sig som bevidsthed. Man kan på en måde betragte den som en meget fin form for energi. Hvor som helst stoffet ordner sig til en stabil organisme, opstår bevidstheden spontant. Ved organismens ødelæggelse forsvinder bevidstheden.

Sp.: Og hvad overlever så?

M.: Det, som stof og bevidsthed kun er aspekter af, fødes ikke og dør ikke.

Sp.: Hvis det er hinsides stof og bevidsthed, hvordan kan det så opleves?

M.: Det kan erkendes ved sine virkninger på begge dele. Søg det i skønheden og lyksaligheden. Men du vil hverken forstå krop eller bevidsthed, medmindre du går ud over begge.

Sp.: Vil du ikke nok fortælle os lige ud er du bevidst, eller er du ubevidst?

M.: Den oplyste *gnani* er ingen af delene. Men alt er indeholdt i hans oplysning (*gnana*). Opmærksomhed rummer enhver erfaring. Men den, der er opmærksom, er hinsides al erfaring; han er hinsides opmærksomheden selv.

Sp.: Det oplevede har en baggrund; lad os kalde det stoffet. Så er der det, der oplever; lad os kalde det sindet. Hvad er det, der

danner broen mellem de to?

M.: Netop svælget mellem dem er broen. Det, der fra den ene ende ser ud som stof og fra den anden ende ser ud som sind, er i sig selv broen. Lad være med at dele virkeligheden i sind og stof – så vil der ikke være behov for broer.

Når bevidstheden opstår, bliver verden til. Når du betragter verdens visdom og skønhed, kalder du det Gud. Lær kilden til det altsammen, som er i dig selv, at kende – så vil du finde svar på alle dine spørgsmål.

Sp.: Er det sete og den, der ser, et eller to?

M.: Der er kun *det at se*. Både seeren og det sete rummes i det. Skab ikke forskelle, hvor der ingen er.

Sp.: Jeg startede med spørgsmålet om mennesket, der døde. Du sagde, at hans oplevelser vil danne sig selv efter hans forventninger.

M.: Før du blev født, ventede du at leve efter en plan, du selv havde lagt. Din egen vilje var rygraden i din skæbne.

Sp.: *Karma* greb vel ind?

M.: *Karma* skaber omstændighederne; holdningerne er dine egne. Til syvende og sidst er det din karakter, der skaber dit liv, og kun du selv kan skabe din karakter.

Sp.: Hvordan skaber man sin karakter?

M.: Ved at se den, som den er, og ved at blive oprigtig ked af det. Denne udelte se-og-føle-proces kan udvirke mirakler. Det er som at støbe et bronzebillede. Metal alene eller ild alene er ikke nok, ej heller vil støbeformen være til nogen nytte. Du er nødt til at smelte metallet i ildens varme og støbe det i formen.

2. Hinsides sindet er der ingen lidelser

15. maj 1971

Sp.: Her sidder du i din svigersøns hus og venter på at få frokosten serveret. Og jeg spekulerer på, om dit bevidsthedsindhold ligner mit, eller om det er lidt eller måske helt anderledes. Er du sulten og tørstig som jeg? Venter du lidt utålmodig på, at måltidet skal blive serveret? Eller befinder du dig i en helt anden sindstilstand?

M.: På overfladen er der ikke meget forskel, men i dybet er forskellen stor. Du kender kun dig selv gennem sanserne og sindet. Du tror, du er, hvad de siger, du er; uden at have direkte viden om dig selv har du bare ideer; alle indirekte, andenhånds, gennem omtale. Hvad du end tror, du er, det regner du for at være sandt; den vane at forestille dig selv som noget, der kan opfattes og beskrives, er meget stærk hos dig.

Jeg ser, som du ser, hører, som du hører, smager, som du smager, spiser, som du spiser. Jeg føler også tørst og sult og venter, at min mad bliver serveret til tiden. Når jeg er udsultet eller syg, er min krop svag og mit sind ligeså. Alt dette opfatter jeg helt klart, men på en eller anden måde er jeg ikke med i det, jeg føler det, som om jeg svævede over det, som om jeg var på afstand af det, uden tilknytning. Knap nok på afstand og utilknyttet. Der er afstand og utilknyttethed, ligesom der er tørst og sult. Der er også opmærksomhed på det hele og en fornemmelse af en uhyre distance, som om kroppen og sindet og alt, hvad der sker med krop og sind, befandt sig et eller andet sted langt ude i horisonten. Jeg er som en skærm – blank og tom. Billederne går hen over den og forsvinder og efterlader den lige så blank og tom som før. Skærmen er på ingen måde påvirket af billederne, ligesom billederne ikke er påvirket af skærmen. Skærmen opfanger og reflekterer billederne, men den skaber dem ikke. Den har intet med filmrullerne at gøre. De er, hvad de er, stumper af skæbne (*prarabdha*), ikke min skæbne, men menneskeskæbner på skærmen.

Sp.: Du mener da ikke, at folk på billeder har skæbner! De

hører til i historierne, historierne er ikke deres.

M.: Og hvad med dig? Former du dit liv, eller former det dig?

Sp.: Ja, det har du også ret i. Der udspiller sig en livshistorie, som jeg er en af skuespillerne i. Jeg har ingen eksistens uden for den, ligesom den ingen eksistens har uden mig. Jeg er bare en rolle, ikke en person.

M.: Rollen vil blive til en person, når man begynder at forme sit liv i stedet for at acceptere alting, som det kommer, og identificere sig med rollen.

Sp.: Hvad er det helt præcis, der sker, når jeg stiller et spørgsmål, og du svarer?

M.: Både spørgsmålet og svaret kommer til syne på skærmen. Læberne bevæger sig, kroppen taler – og igen er skærmen blank og tom.

Sp.: Hvad mener du med blank og tom?

M.: Jeg mener: Helt fri for indhold. Jeg er hverken erkendelig eller forståelig for mig selv. Der er intet, jeg kan pege på og sige »jeg er dette«. Du identificerer dig så let med alting; for mig er det umuligt. Den følelse, at jeg hverken er dit eller dat, og at der ikke er noget, der er mit, er så stærk i mig, at lige så hurtigt, som en ting eller en tanke dukker op, kommer følelsen »dette er jeg ikke« med det samme.

Sp.: Siger du virkelig, at du tilbringer din tid med at gentage »jeg er ikke dit, jeg er ikke dat«?

M.: Selvfølgelig ikke. Jeg udtrykker det bare for din skyld. Ved min gurus nåde har jeg en gang for alle erfaret, at jeg hverken er subjekt eller objekt, og jeg behøver ikke ustandselig minde mig selv om det.

Sp.: Jeg synes, det er svært at begribe, hvad du mener, helt nøjagtigt, når du siger, at du hverken er objekt eller subjekt. Er jeg ikke lige nu, mens vi taler sammen, objektet for din oplevelse, og du selv subjektet?

M.: Se på min tommelfinger. Den rører ved min pegefinger.

Begge rører de ved og bliver berørt af hinanden. Når min opmærksomhed er rettet mod tommelfingeren, er tommelfingeren den, der føler, og pegefingeren er – selvet. Skifter opmærksomheden fokus, bliver sammenhængen omvendt. På en eller anden måde føler jeg, at jeg ved at flytte opmærksomhedens fokuspunkt bliver selve den ting, jeg ser på, og oplever den bevidsthedsform, den har. Jeg bliver tingenes indre vidne. Denne evne til at gå ind i andre bevidsthedsbrændpunkter kalder jeg kærlighed. Du kan kalde det, hvad du vil. Kærlighed siger »jeg er alt«, visdom siger »jeg er ingenting«. Mit liv flyder mellem de to. Da jeg på ethvert punkt i tid og rum både kan være en oplevelses subjekt og dens objekt, udtrykker jeg det ved at sige, at jeg er begge dele, ingen af delene og hinsides begge.

Sp.: Du kommer med så mange mærkelige udtalelser om dig selv. Hvad får dig til at sige alt det? Hvad mener du med, at du er hinsides tid og rum?

M.: Du spørger, og svaret kommer. Jeg lægger mærke til mig selv, jeg lægger mærke til svaret, og jeg finder ingen modsigelse. For mig er det indlysende, at jeg taler sandt. Det hele er meget enkelt. Du må bare have tillid til, at jeg mener, hvad jeg siger, og at jeg tager det helt alvorligt. Som jeg allerede har sagt, viste min guru mig min sande natur – og verdens sande natur. Ved at erkende, at jeg er eet med verden og dog hinsides verden, blev jeg frigjort fra alt begær og al frygt. Jeg ræsonnerede mig ikke til at blive fri; jeg opdagede helt uventet, at jeg var fri – uden den mindste anstrengelse. Denne frihed for ønsker og frygt har været hos mig siden dengang. En anden ting, jeg lagde mærke til, var, at jeg ikke behøvede at gøre mig nogen anstrengelse; handlingen fulgte tanken uden forsinkelse og modstand. Jeg opdagede også, at tanker blev selvopfyldende; tingene faldt blidt og rigtigt på plads. Den væsentligste forandring foregik i sindet; det blev roligt og stille, og det reagerede hurtigt uden at trække svarene i langdrag. Spontaneiteten blev en livsstil, det virkelige blev naturligt, og det naturlige blev virkeligt. Og frem for alt: – uendelig hengivenhed og kærlighed, mørk og stille, stråler ud i alle retninger, omfatter alt og gør alt spændende og smukt, betydningsfuldt og lykkevarslende.

Sp.: Man siger, at forskellige yogiske kræfter optræder spontant hos et menneske, der har realiseret sin sande natur.

Hvad er din erfaring på dette område?

M.: Menneskets femfoldige legeme ejer potentielle kræfter, der overstiger vore vildeste drømme. Ikke alene reflekteres hele universet i mennesket, men evnen til at kontrollere universet venter på at blive brugt. Den vise mand bruger ikke gerne disse kræfter, medmindre situationen kræver det. Han finder den menneskelige personligheds evner og færdigheder helt tilstrækkelige til at løse dagliglivets opgaver. Nogle af disse kræfter kan udvikles ved speciel træning; men den, der stiller sine kræfter til skue, er stadig trælbundet. Den vise regner intet for sit eget. Når der et eller andet sted sker et mirakel, som bliver tilskrevet en bestemt person, sætter han ikke hændelser og personer i årsagsforbindelse med hinanden og tillader heller ikke, at der bliver draget slutninger. Alt skete, som det skete, fordi det skulle ske. Alting sker, som det sker, fordi universet er, som det er.

Sp.: Universet ser ikke ud til at være noget lykkeligt sted at bo; hvorfor er der så meget lidelse?

M.: Smerten er fysisk, lidelsen er mental. Hinsides sindet er der ingen lidelse. Smerten er kun et signal, der viser, at kroppen er i fare og har behov for omsorg. På samme måde advarer lidelsen os om, at erindrings- og vanestrukturen, som vi kalder personen (*vyakti*), trues af død eller forandring. Smerten er afgørende for kroppens overlevelse, men der er ingen, der tvinger os til at lide. Lidelse kommer udelukkende af, at man klamrer sig fast eller gør modstand, og det er tegn på manglende vilje til at komme videre, til at lade sig bære frem af livet.

Ligesom et sundt liv er uden smerte, er et helligt liv uden lidelse.

Sp.: Ingen har lidt mere end helgener.

M.: Har *de* fortalt dig det, eller er det bare noget, *du* siger? Det er hellighedens væsen at modtage nuet uden betingelser, at være i harmoni med alt, hvad der sker. En helgen ønsker ikke, at tingene skal være anderledes, end de er; han ved, at de, når alt tages i betragtning, er uundgåelige. Han er venligt stemt over for det uundgåelige og lider derfor ikke. Han kender måske til smerte, men den slår ham ikke ud. Hvis han kan, gør han det nødvendige for at genopbygge den tabte balance – eller han lader tingene gå deres gang.

Sp.: Han dør måske?

M.: Og hvad så? Hvad vinder han ved at leve videre, og hvad mister han ved at dø? Det, der er født, må dø; det, der aldrig er født, kan ikke dø. Alt afhænger af, hvad han selv tror, han er.

Sp.: Forestil dig, at du bliver dødssyg. Ville du ikke blive harmfuld og ked af det?

M.: Jamen jeg er allerede død – eller rettere: jeg er hverken levende eller død. Du ser min krop opføre sig, som den plejer, og drager dine egne slutninger. Du vil ikke indrømme, at dine konklusioner kun binder dig selv. Prøv at indse, at den forestilling, du har om mig, måske er helt forkert. Din forestilling om dig selv er også forkert, men det er dit problem. Men du behøver ikke skabe problemer for mig og så bede mig løse dem. Jeg skaber ingen problemer, og jeg løser ingen.

3. Fuldkommenhed er alt levendes bestemmelse

22. maj 1971

Sp.: Når du bliver spurgt om, hvordan man realiserer selvet, understreger du stadig det afgørende i, at sindet hviler i »jeg er«-følelsen. Hvor ligger årsagen? Hvorfor skulle netop denne tanke resultere i realisation af selvet? Hvordan kan »jeg er«-fordybelsen påvirke mig?

M.: Selve den omstændighed, at der finder en iagttagelse sted, forandrer iagttageren og det iagttagne. Overhovedet er det, der hindrer indsigten i ens sande natur, sindets svaghed og sløvhed og dets tendens til at gå uden om det subtile og kun lægge mærke til det grove. Når du følger min anvisning og prøver at holde sindet fast udelukkende på »jeg er«-tanken, vil du blive helt klar over dit sind og dets luner. Opmærksomhed – som er aktiv, lysende harmoni (*sattva*) – opløser sløvheden og bringer sindets

rastløshed i ro, og den forandrer selve dets væsen, blidt, men vedholdende. Denne forandring behøver ikke at være iøjne-faldende; den er måske næppe mærkbar; alligevel er det en dyb og fundamental forandring – fra mørke til lys, fra uagtsomhed til opmærksomhed.

Sp.: Skal det absolut være »jeg er«-formlen? Kan enhver anden sætning ikke være lige så god? Hvis jeg koncentrerer tanken om, at »der er et bord«, vil det så ikke tjene det samme formål?

M.: Som en koncentrationsøvelse – jo. Men det vil ikke bringe dig ud over tanken om et bord. Du er ikke interesseret i borde, du ønsker at kende dig selv. For at opnå dette skal du uophørligt rette din bevidsthed mod det eneste holdepunkt, du har: Din vished om, at du er til. Hold fast på den, leg med den, overvej den, dyk dybt ned i den, indtil uvidenhedens skal revner, og du dukker op i virkelighedens rige.

Sp.: Når jeg koncentrerer mig om »jeg er«, og skallen revner, er der så en årsagsforbindelse?

M.: Din trang til at finde dig selv er et tegn på, at du er ved at være rede. Impulsen kommer altid indefra. Medmindre tiden er moden, har du hverken lyst eller styrke til helhjertet at gå i gang med selvransagelsen.

Sp.: Er guruens nåde ikke afgørende for ønsket og dets opfyldelse? Er guruens strålende åsyn ikke den lokkemad, der trækker os op af denne sorgens sump?

M.: Det er den indre guru (*sadguru*), der fører dig til den ydre guru – som en mor, der bringer sit barn til en lærer. Stol på din guru og adlyd ham, for han er dit virkelige selvs sendebud.

Sp.: Hvordan finder jeg en guru, jeg kan stole på?

M.: Det vil dit eget hjerte fortælle dig. Det er ikke vanskeligt at finde en guru, for gurun søger dig. Guruen er altid parat; du er ikke parat. Du må være parat til at lære, ellers forspilder du måske din chance ved ren og skær uopmærksomhed og stædighed. Tag mit eksempel: Der var ikke noget særlig lovende ved mig; men da jeg mødte min guru, lyttede jeg, fik tillid og adlød.

Sp.: Skal jeg ikke undersøge læreren, før jeg lægger mig fuldstændig i hans hænder?

M.: Undersøg, alt hvad du vil. Men hvad kan du finde ud af? Du kan kun finde ud af, hvordan han virker på dig, set fra dit eget udviklingstrin.

Sp.: Jeg kan se, om der er sammenhæng i ham, om der er harmoni mellem hans liv og hans lære.

M.: Du vil måske finde masser af disharmoni – og hvad så? Det beviser ingenting. Kun motiverne betyder noget. Hvordan vil du finde ud af hans motiver?

Sp.: Jeg vil i det mindste forlange, at han er et menneske, der har selvkontrol og lever et retfærdigt liv.

M.: Sådan nogle vil du finde mange af, som du slet ikke kan bruge. En guru kan vise vejen tilbage til dit virkelige selv. Hvad har det at gøre med den karakter og det temperament, personen ser ud til at have? Fortæller han dig ikke helt klart, at han ikke er personen? Den eneste måde, du kan bedømme ham på, er gennem den forandring, der sker i dig, når du er sammen med ham. Hvis du føler dig mere fredfyldt og lykkelig, hvis du forstår dig selv klarere og dybere end sædvanlig, betyder det, at du har mødt den rigtige mand. Giv dig tid; men når du først er blevet sikker på, at du har tillid til ham, så stol helt på ham og følg enhver instruktion fuldtud og trofast. Det gør ikke så meget, at du ikke accepterer ham som din guru, men bare er glad for hans selskab. *Satsang* alene kan også bringe dig til målet, forudsat at den er ren og uforstyrret. Men når du først accepterer nogen som din guru, så lyt, husk og adlyd. Halvhjertethed er en alvorlig sag og årsag til megen selvskabt sorg. Det er aldrig guruens fejl; den ligger altid i disciplens sløvhed og stædighed.

Sp.: Diskvalificerer eller bortviser guruen så disciplen?

M.: Hvis han gjorde det, ville han ikke være en guru. Han tager det med ro og venter på den dag, da disciplen kommer tilbage til ham, rensat, afdæmpet og mere samarbejdsvillig.

Sp.: Hvad er guruens motiv? Hvorfor påtager han sig så meget besvær?

M.: Sorg og sorgens ophør. Han ser folk leve som i en drøm,

fuld af lidelse, og han vil have, at de skal vågne op. Kærligheden er hverken doven eller tolerant over for smerte. En gurus tålmodighed er ubegrænset, og derfor kan den ikke lide nederlag. Guruen tager aldrig fejl.

Sp.: Er min første guru også min sidste, eller er jeg nødt til at gå fra guru til guru?

M.: Hele universet er din guru. Du lærer af alt, hvis du er årvågen og intelligent. Hvis dit sind bare var klart, og dit hjerte rent, ville du tage ved lære af enhver, du mødte. Det er, fordi du er indolent eller rastløs, at dit indre selv manifesterer sig som den ydre guru og får dig til at stole på ham og adlyde ham.

Sp.: Er en guru uundgåelig?

M.: Det er som at spørge, om en mor er uundgåelig. Du må have hjælp for at hæve dig fra en bevidsthedsdimension til en anden. Hjælpen kommer måske ikke altid i menneskelig form; det kan måske være en anet nærværelse eller et glimt af intuition – men hjælpen kommer. Det indre selv våger og bier på, at sønnen skal komme tilbage til sin far. I det rette øjeblik ordner han alting, kærligt og effektivt. Hvis der er brug for et sendebud eller en vejleder, sender han guruen til at gøre det fornødne.

Sp.: Der er en ting, jeg ikke kan få ind i hovedet. Du taler om det indre selv som noget viist og godt og smukt og på alle måder fuldkomment, og om personen som blot en genspejling og ikke noget i sig selv. På den anden side gør du dig så meget besvær med at hjælpe personen til at realisere sit selv. Hvis personen er så uvæsentlig, hvordan kan det så være, at du er så optaget af hans velfærd? Hvem bekymrer sig om en skygge?

M.: Du har bragt dualiteten ind, hvor der ingen dualitet er. Der er legemet, og der er selvet. Imellem dem er sindet, hvori selvet genspejles som »jeg er«. På grund af sindets ufuldkommenheder, dets umodenhed og rastløshed, dets mangel på skelneevne og indsigt, forestiller det sig, at det er kroppen – ikke selvet. Alt, hvad der behøves, er at rense sindet, så det kan erkende sin identitet med selvet. Når sindet smelter sammen med selvet, er kroppen ikke noget problem. Den forbliver, hvad den er, et instrument til erkendelse og handling, et redskab og et udtryk for den skabende indre ild. Kroppens afgørende værdi ligger i, at den

tjener til at åbenbare det kosmiske legeme, universet i sin helhed. Efterhånden som du erkender dig selv i det åbenbarede, vil det i stigende grad gå op for dig, at du er meget mere, end du har forestillet dig.

Sp.: Er der ingen ende på afdækkelsen af selvet?

M.: Ligesom der ingen begyndelse er, således er der heller ingen ende. Men hvad jeg har opdaget ved min gurus nåde, det er, at jeg ikke er noget, man kan pege på. Jeg er hverken det ene eller det andet. Det er helt sikkert.

Sp.: Hvor kommer så den evige afdækning ind – den endeløse selvoverskridelse til nye dimensioner?

M.: Alt dette hører til i det manifesteredes rige. Det ligger i selve universets struktur, at det højere kun kan nås gennem frigørelse fra det lavere.

Sp.: Hvad er lavere, og hvad er højere?

M.: Opfat det som forskellige grader af bevidsthed. Videre og mere dybtgående bevidsthed er højere. Alt, hvad der lever, arbejder for at beskytte, bevare og udvide bevidstheden. Dette er verdens eneste mening og formål. Det er yogaens inderste væsen – en bestandig højnelse af bevidsthedsniveauet, opdagelse af nye dimensioner, deres egenskaber, kvaliteter og kræfter. I den forstand bliver hele universet en yoga-skole (*yogakshetra*).

Sp.: Er fuldkommenhed alle menneskers bestemmelse?

M.: Alle levende væseners – i sidste ende. Muligheden bliver til vished, når anelsen om oplysning dukker op i sindet. Når et levende væsen først har hørt og forstået, at forløsningen er opnåelig, vil han aldrig glemme det, for det er den første budbringer fra det indre. Når tiden er inde, vil det slå rod og vokse og træde frem i guruens velsignede skikkelse.

Sp.: Det eneste, vi skal interessere os for, er altså sindets forløsning?

M.: Hvad ellers? Sindet farer vild; sindet finder tilbage. Selv ordet »vildfarelse« dækker ikke. Sindet er nødt til at lære alle sine stemninger at kende. Det er først, når en »vildfarelse« bliver gentaget, at den bliver til en vildfarelse.

4. Begær og frygt skyldes selvoptagethed

29. maj 1971

Sp.: Jeg kunne godt tænke mig at komme tilbage til spørgsmålet om nydelse og smerte, ønsker og frygt. Jeg ved, at frygt er erindring om smerte og forventning om smerte. Frygten er afgørende for bevarelsen af organismen og dens livsmønster. Følelsen af nød er smertefuld, og forventningen om den er fuld af frygt; vi er oprigtigt – og med rette – bange for ikke at være i stand til at tilfredsstille vore elementære behov. Den lettelse, der opleves, når et behov er dækket, eller når en sorg er dulmet, skyldes udelukkende, at smerten er forbi. Vi kunne måske give det positive navne, som nydelse eller glæde eller lykke; men i virkeligheden er det befrielse for smerte. Det er denne angst for smerte, der holder sammen på vore sociale, økonomiske og politiske institutioner.

Det, der forvirrer mig, er, at vi opnår nydelse fra ting og sindstilstande, som ikke har noget at gøre med overlevelse. Tværtimod er vore nydelser for det meste destruktive. De skader eller ødelægger nydelsens genstand, dens redskab og nyderen selv. Ellers ville nydelsen og jagten efter nydelsen ikke være noget problem. Og dette fører mig til kærnen i mit spørgsmål: Hvorfor er nydelse destruktiv? Hvorfor ønsker man den på trods af dens tendens til at ødelægge?

Jeg kunne tilføje, jeg ikke tænker på det nydelse-og-smertemønster, som moder natur bruger, når hun vil tvinge os til at følge sig. Jeg tænker på de menneskeskabte nydelser, både de sanselige og de subtile, lige fra de allergroveste, såsom overdreven spisning, til de mest forfinede. Hang til nydelse for enhver pris er så almindelig, at der må ligge noget betydningsfuldt til grund for den.

Selvfølgelig kan enhver menneskelig aktivitet ikke være nyttebestemt eller skabt til at møde et behov. Leg er også naturlig, og mennesket er det mest legesyge dyr, der er til. Legen opfylder behovet for selvransagelse og selvudvikling. Men selv under sin leg bliver mennesket destruktivt over for naturen, over for andre og over for sig selv.

M.: Kort sagt har du ikke noget at indvende mod nydelsen, men kun mod den pris af smerte og sorg, den kræver.

Sp.: Hvis virkeligheden selv er lyksalighed, så må nydelsen på en eller anden måde være beslægtet med den.

M.: Lad os nu ikke køre videre med ordlogik. Virkelighedens lyksalighed udelukker ikke lidelse. Desuden kender du kun nydelsen, ikke den rene værens lyksalighed. Så lad os undersøge nydelsen på dens eget plan.

Hvis du iagttager dig selv i dine øjeblikke af nydelse eller smerte, vil du uundgåelig opdage, at det ikke er tingen i sig selv, der er behagelig eller smertefuld, men den situation, den er en del af. Nydelsen ligger i forbindelsen mellem den nydende og det, der nydes, og det væsentlige ved denne forbindelse er godtagelsen. Hvad situationen end måtte være, er den behagelig, hvis den er acceptabel. Hvis den ikke er acceptabel, er den smertefuld. Hvad der gør den acceptabel, er ligegyldigt; årsagen kan være fysisk eller psykologisk eller usporlig; godtagelsen er afgørende. Omvendt skyldes lidelse, at situationen forekommer uacceptabel.

Sp.: Smerte er uacceptabel.

M.: Hvorfor? Har du nogensinde prøvet? Prøv, så vil du opdage en fryd i smerten, som nydelsen ikke kan måle sig med, simpelthen fordi godtagelsen af smerten fører dig langt videre, end nydelsen gør. Ifølge sin natur jager det personlige selv konstant efter nydelse og undgår smerte. Afslutningen på dette mønster er det personlige selvs afslutning, og afslutningen af det personlige selv med dets begær og frygt gør det muligt for dig at vende tilbage til din sande natur, som er kilden til al lykke og fred. Det evige begær efter nydelse er genspejlingen af den tidløse indre harmoni. Det er en iagttaget kendsgerning, at man kun bliver selvbevidst, når man fanges ind i konflikten mellem nydelse og smerte, som fordrer valg og beslutning. Det er denne konflikt mellem begær og frygt, der forårsager vrede, som er den store ødelægger af sundhed og liv. Når smerten bliver accepteret og forstået som den lærestreg og advarsel, den er, og når den bliver undersøgt til bunds og lyttet til, så falder adskillelsen mellem smerte og nydelse bort, og begge bliver til erfaring – smertefuld, når den modarbejdes, frydefuld, når den bliver accepteret.

Sp.: anbefaler du at undgå nydelsen og opsøge smerten?

M.: Nej – heller ikke at opsøge nydelsen og undgå smerten. Acceptér begge, når de opstår, fryd dig over begge, så længe de varer, og lad dem så fare.

Sp.: Hvordan er det muligt for mig at fryde mig over smerte? Fysisk smerte kræver handling.

M.: Naturligvis, og det gør mental smerte også. Saligheden ligger i at være fuldt opmærksom på den, ikke at vige tilbage eller på nogen måde at undgå den. Al lykke udspringer af opmærksomhed. Jo mere opmærksomme vi er, desto dybere er glæden. Godkendelse af smerten, ikke-modstand, mod og udholdenhed åbner dybe og evige kilder af virkelig lykke, af ægte salighed.

Sp.: Hvorfor skulle smerten være mere virkningfuld end nydelsen?

M.: Nydelsen er nem at acceptere, mens det personlige selv af al magt afviser smerten. Da godtagelse af smerten er fornægtelse af personligheden, og personligheden står i vejen for sand lykke, frigør den helhjertede godtagelse af smerten lykkens kilder.

Sp.: Virker godtagelse af lidelsen på samme måde?

M.: Det er nemt at bringe smertens virkelighed ind i opmærksomhedens brændpunkt. Det er ikke så enkelt, når det drejer sig om lidelse. Det er ikke nok at sætte fokus på lidelsen, for sindets liv, som vi kender det, er en fortsat strøm af lidelse. For at nå ned til lidelsens dybere lag må du gå til dens rødder og afdække deres uhyre underjordiske netværk, hvor frygt og begær er vævet tæt ind i hinanden, og livets energistrømme gør modstand og hæmmer og ødelægger hinanden.

Sp.: Hvordan kan jeg bringe orden i den forvirring, der ligger langt under mit bevidsthedsplan?

M.: Ved at være opmærksom på det »JEG-ER«, som du er. Ved at betragte dig selv i det daglige arbejde med årvågen interesse for at forstå snarere end at fordømme, i fuld godkendelse af, hvad der end måtte dukke frem, fordi det er der. Så ansporer du det dybtliggende til at komme op til overfladen og berige dit liv og din bevidsthed med dets bundne energier. Dette er opmærksomhedens store værk; det fjerner forhindringer og

frigiver energier ved forståelse af livets og sindets natur. Intelligensen er porten til frihed, og årvågen opmærksomhed er intelligensens moder.

Sp.: Et spørgsmål til: Hvorfor ender nydelse i smerte?

M.: Alt har en begyndelse og en ende, og det har nydelsen også. Forvent ingenting, og fortryd ingenting – så vil der ikke være nogen lidelse. Det er erindringen og indbildningskraften, der er skyld i lidelsen.

Selvfølgelig kan den smerte, der følger efter nydelsen, skyldes misbrug af kroppen eller sindet. Kroppen kender sine grænser, men det gør sindet ikke. Dets begær er talløse og uden grænser. Iagttag dit sind med stor flid, for dér ligger både din trældom og nøglen til din frihed.

Sp.: Du har endnu ikke rigtig besvaret mit spørgsmål. Hvorfor er menneskets nydelser destruktive? Hvorfor finder det så stor nydelse i at ødelægge? Livet er optaget af sin egen beskyttelse, fortsættelse og udfoldelse. Dertil bliver det styret af smerte og nydelse. Hvor begynder ødelæggelsen?

M.: Når sindet overtager styret, erindrer og foregriber. Det overdriver, det fordrejer og overser. Fortiden bliver projiceret ind i fremtiden, og fremtiden skuffer forventningerne. Organerne for sansning og handling bliver stimuleret over evne og bryder uundgåeligt sammen. Nydelsesobjekterne kan ikke yde, hvad der forventes, og bliver udslidte eller ødelagte ved misbrug. Det resulterer i et overmål af smerte, mens det var nydelse, man søgte.

Sp.: Vi ødelægger ikke bare os selv, men også andre!

M.: Naturligvis. Selviskhed er altid destruktiv. Begær og frygt er begge egoistiske tilstande. Mellem begæret og frygten opstår vreden, med vreden hadet og med hadet trangen til ødelæggelse. Krig er had omsat til handling, organiseret og udstyret med alle dødens instrumenter.

Sp.: Er der nogen måde at slutte disse rædsler på?

M.: Når flere mennesker lærer deres rette natur at kende, vil deres indflydelse, hvor umærkelig den end er, have sin virkning, og verdens følelsesmæssige atmosfære vil formildes. Folk følger

deres ledere, og når der blandt lederne opstår mennesker med hjertets og sindets storhed og helt uselviske, vil deres indflydelse være tilstrækkelig til at umuliggøre den nuværende tidsalders råhed og kriminalitet. En ny guldalder vil måske opstå og vare nogen tid – og så bukke under for sin egen fuldkommenhed; for når tidevandet er på sit højeste, begynder ebber.

Sp.: Findes der ikke noget, man kan kalde varig fuldkommenhed?

M.: Jo, der gør, men den rummer al ufuldkommenhed. Det er vort virkelige Selvs fuldkommenhed, som gør alting muligt, erkendeligt, interessant. Det kender ikke til lidelse, for det nærer hverken sympati eller uvilje, og det hverken godkender eller afviser noget. Skabelse og tilintetgørelse er de to poler, som det væver sit evigt foranderlige mønster imellem. Lad være at foretrække det ene for det andet, så vil det sorgbetyngede sind ikke mere være til.

Sp.: Jamen jeg er ikke alene om at lide. Der er andre, der lider.

M.: Når du kommer til dem med dine ønsker og bekymringer, forstærker du kun deres sorger. Frigør først dig selv fra lidelsen, så kan du gøre dig håb om at hjælpe andre. Du behøver ikke engang at håbe – selve din tilstedeværelse vil være den bedste hjælp, et menneske kan give sin medskabninger.

5. Levende kendsgerninger – ikke fantasier

5. juni 1971

Sp.: Du siger, at alt, hvad du ser, er dig selv. Du indrømmer også, at du ser verden, som vi ser den. Her er dagens avis med alle de rædsler, der foregår. Når verden er dig selv, hvordan kan du så forklare en så dårlig opførsel?

M.: Hvilken verden er det, du tænker på?

Sp.: Vor fælles verden, den, vi lever i.

M.: Er du sikker på, vi lever i den samme verden? Jeg tænker ikke på naturen, havet og landet, planterne og dyrene. Det er ikke dem, der er problemet; heller ikke det endeløse rum, den uendelige tid eller den uudtømmelige kraft. Lad dig ikke forvirre af, at jeg spiser, ryger, læser og taler. Mit sind er ikke her; mit liv er ikke her. Din verden af ønsker, der skal opfyldes, og frygt for noget, der skal undgås, er slet ikke min verden; jeg opfatter den ikke engang – undtagen gennem det, du fortæller mig om den. Det er din private drømmeverden, og min eneste reaktion er at bede dig holde op med at drømme.

Sp.: Krige og revolutioner er i hvert fald ikke drømme. Syge mødre og sultne børn er ikke drømme. Rigdom, der opnås ved dårlige midler og bliver misbrugt, er ikke drøm.

M.: Hvad ellers?

Sp.: En drøm kan ikke deles med andre.

M.: Det kan den vågne tilstand heller ikke. Alle de tre tilstande, den vågne, den drømmende og søvnen, er subjektive, personlige, private. De indeholdes og forgår alle i den lille bevidsthedsboble, der kaldes »jeg«. Den virkelige verden ligger hinsides det personlige selv.

Sp.: Selv eller ikke selv – kendsgerningerne er virkelige.

M.: Selvfølgelig er kendsgerningerne virkelige. Jeg lever iblandt dem. Men du lever blandt dine indbildninger, ikke blandt

kendsgerninger. Kendsgerningerne skaber aldrig konflikter, men dit liv og din verden er fyldt med selvmodsigelser. Selvmodsigelsen er falskhedens kendemærke. Det ægte modsiger aldrig sig selv. Du klager for eksempel over, at nogle mennesker er håbløst fattige. Alligevel deler du ikke alt, hvad du har, med dem. Du bekymrer dig om den krig, der kæmpes i nærheden, men den, der finder sted i et fjernt land, skænker du næppe en tanke. dit egos skiftende lod bestemmer dine værdinormer. »Jeg tror«, »jeg ønsker«, »jeg skal« bliver til ubetingede anliggender.

Sp.: Ikke desto mindre er det onde virkeligt.

M.: Ikke mere virkeligt, end du er. Det onde ligger i forkerte forhold til problemerne, skabt af misforståelse og misbrug. Det er en ond cirkel.

Sp.: Kan den cirkel brydes?

M.: En falsk cirkel behøver ikke at blive brudt. Det er nok at se den, som den er – ikke-eksisterende.

Sp.: Den er virkelig nok til, at vi underkaster os den, og til, at den kan påføre os krænkelser og oprørende grusomheder.

M.: Vanviddet er universelt, sjælelig sundhed er sjælden. Alligevel er der håb, for i det øjeblik vi opdager vort vanvid, er vi ved at blive sunde. Dette er guruens hverv – at få os til at indse, hvor forrykt vi lever i det daglige. Livet gør dig bevidst, men læreren gør dig opmærksom.

Sp.: Hør nu her – du er hverken den første eller den sidste. I umindelige tider er mennesker trængt ind i virkeligheden. Men hvor har det dog haft ringe indflydelse på vort liv. Ramaer og Krishnaer, Buddhaer og Kristus'er er kommet og gået, og vi er, som vi altid har været – vi vælter os i sved, blod og tårer. De store, hvis liv vi har været vidne til – hvad har de gjort? Hvad har du gjort, mester, for at lindre verdens trældom?

M.: Kun du selv kan gøre det onde, du har skabt, ugjort. Din egen ufølsomme selvished er roden til det. Bring først dit eget hus i orden, så vil du opdage, at dit arbejde er gjort.

Sp.: Visdommens og kærlighedens mestre, som kom før os, måtte ofte bringe kæmpeofre for at nå til fuldkommenhed. Og hvad kom der ud af det? Et stjerneskyd gør ikke natten mindre

mørk, hvor lysende det end er.

M.: For at bedømme dem og deres arbejde må du blive en af dem. Frøen i brønden ved ingenting om fuglene på himlen.

Sp.: Vil du virkelig påstå, at der ikke er nogen mur mellem godt og ondt?

M.: Der er ingen mur, for der findes ikke godt og ondt. I enhver konkret situation er der kun det nødvendige og det unødvendige. Det fornødne er rigtigt, det unødige er forkert.

Sp.: Hvem afgør det?

M.: Situationen afgør det. Enhver situation er en udfordring, der kræver den rigtige reaktion. Når reaktionen er rigtig, er udfordringen imødekommet, og problemet er løst. Hvis svaret er forkert, er udfordringen ikke imødekommet, og problemet forbliver uløst. Det er dine uløste problemer, der skaber din karma. Løs dem på den rigtige måde – så bliver du fri.

Sp.: Det er, som om du hele tiden driver mig tilbage til mig selv. Er der ikke nogen objektiv løsning på verdensproblemerne?

M.: Verdensproblemerne er blevet skabt af utallige mennesker som dig, enhver opfyldt af sine egne ønsker og sin egen angst. Hvem andre end du selv kan befri dig for din personlige og sociale fortid? Og hvordan vil du gøre det uden at forstå, hvor bydende nødvendigt det er, at du først bliver befriet for krav, som er skabt af illusioner? Hvordan kan du virkelig hjælpe, så længe du selv har brug for hjælp?

Sp.: Hvordan bar de gamle vismænd sig ad med at hjælpe? Hvad gør du for at hjælpe? Du gavner sikkert nogle få personer. Din vejledning og dit eksempel kan betyde meget for dem. Men hvordan påvirker du menneskeheden – livets og bevidsthedens helhed? Du siger, at du er verden, og verden er dig. Hvilken indvirkning har du haft på den?

M.: Hvilken form for indvirkning forventer du?

Sp.: Mennesket er dumt, selvisk og grusomt.

M.: Mennesket er også klogt, kærligt og hengivent.

Sp.: Hvorfor er det ikke godheden, der har overtaget?

M.: Det har den – i min virkelige verden. Selv det, du kalder ondt, tjener det gode i min verden og er derfor nødvendigt. Det er som bylder og feber, der renser kroppen for urenheder. Sygdom er smertefuld og kan være farlig, men når den bliver behandlet rigtigt, helbreder den.

Sp.: Eller dræber?

M.: I nogle tilfælde er døden den bedste kur. Livet kan være værre end døden, som kun sjældent er en ubehagelig oplevelse, selv om det kan se sådan ud. Derfor kan du beklage den levende, men aldrig den døde. Ting, som er onde eller gode i sig selv, er et problem, der ikke findes i min verden. Det fornødne er godt, og det unødige er ondt. I din verden er det behagelige godt og det smertefulde ondt.

Sp.: Hvad er nødvendigt?

M.: Det er nødvendigt at gro. Det er nødvendigt at vokse ud over sig selv. Det er nødvendigt at lægge det gode bag sig for det, der er bedre.

Sp.: Med hvilket formål?

M.: Målet rummes i begyndelsen. Du ender, hvor du begynder – i det Absolutte.

Sp.: Hvorfor så al den ulejlighed – for at komme tilbage til det sted, hvor jeg startede?

M.: Hvis ulejlighed? Hvilken ulejlighed? Beklager du frøet, der skal gro og mangfoldiggøre sig, til det bliver en mægtig skov? Dræber du et barn for at skåne det for besværet med at leve? Hvad forkert er der ved liv – ved endnu mere liv? Fjern hindringerne for vækst – så vil alle dine problemer bare forsvinde, både de personlige, sociale, økonomiske og politiske. Universet som helhed er fuldkomment, og den enkelte dels stræben efter fuldkommenhed er en glædens vej. Når du villigt giver afkald på det ufuldkomne for det fuldkomnes skyld, vil der ikke mere være noget, der hedder godt og ondt.

Sp.: Alligevel er vi bange for det, der er bedre, og klynger os til det, der er ringere.

M.: Det er vor stupiditet, der grænser til sindssyge.

6. Stof er selve bevidstheden

19. juni 1971

Sp.: Jeg har haft den lykke af omgås hellige mennesker hele mit liv. Er det nok til at opnå selvrealisation?

M.: Det afhænger af, hvor meget du selv gør ved det.

Sp.: Jeg har fået at vide, at den frigørende virkning af *satsang* er helt automatisk. Ligesom floden fører en til sin munding, skulle den umærkelige og tavse indflydelse fra gode mennesker bringe mig til det virkelige.

M.: Den vil bringe dig til floden, men det er din egen sag at komme over. Friheden kan hverken vindes eller fastholdes uden frihedsvilje. Du må kæmpe for befrielse; det mindste, du kan gøre, er at afsløre og fjerne forhindringerne med omhu. Ønsker du fred, må du kæmpe for den. Du opnår ikke fred ved at holde dig i ro.

Sp.: Et barn vokser bare. Det lægger ingen planer for sin vækst og følger ikke noget mønster; det vokser heller ikke brudstykkevis – en hånd her, et ben dér; det vokser som en helhed og ubevidst.

M.: Fordi det er uden forestillinger. Du kan også vokse på den måde; men du må ikke hengive dig til forudsigelser og planer, som er udsprunget af erindringer og forventninger. En af ejendommelighederne ved en *gnani* er, at han ikke bekymrer sig om fremtiden. Din ængstelse for fremtiden skyldes frygt for lidelse og ønske om nydelse. Alt er lyksalighed for en *gnani*; han er tilfreds med alt, hvad der kommer.

Sp.: Der er sikkert mange ting, der ville gøre selv en *gnani* ulykkelig.

M.: En *gnani* kan nok møde vanskeligheder, men de giver ham ingen lidelse. At opdrage et barn fra fødsel til modenhed kan se ud til at være en svær opgave, men for moderen er besværlighederne en fryd at tænke tilbage på. Der er ikke noget forkert ved verden; det er den måde, du opfatter den på, som er forkert. Det er dine egne forestillinger, der fører dig på vildspor. Uden

forestillinger er verden ikke til. Verden er din overbevisning om, at du véd, den er der. Den verden, du opfatter, er gjort af bevidsthed. Det, du kalder stof, er bevidstheden selv. Du er det rum (*akash*), den bevæges i, tiden, den har varighed i, kærligheden, som giver den liv. Hvad bliver der tilbage, når du skærer forestillingen og tilknytningen bort?

Sp.: Verden består. Jeg består.

M.: Ja, men hvor er det anderledes, når du kan se det, som det er, og ikke gennem begærets og frygtens slør?

Sp.: Hvad skal alle disse sondringer gøre godt for – virkelighed og illusion, visdom og uvidenhed, helgen og synder? Enhver søger lykken, enhver kæmper desperat, enhver er en yogi, og hans liv er en visdomsskole. Enhver lærer på sin egen måde den lektie, han har brug for. Samfundet anerkender nogle og misbruger andre; der er ingen regler, som passer overalt og altid.

M.: I min verden er kærligheden den eneste lov. Jeg beder ikke om kærlighed; jeg giver den. Det er min natur.

Sp.: Jeg forstår, at du lever dit liv efter et fast skema. Du leder en meditationsklasse om morgenen, holder forelæsninger og har regelmæssige diskussioner; to gange daglig er der gudstjeneste (*puja*) og om aftenen religiøs sang (*bhajan*). Det ser ud til, at du holder omhyggeligt fast ved rutinen.

M.: Gudstjenesten og sangen er, som de var, da jeg kom hertil, og jeg så ingen grund til at lave dem om. Den almindelige rutine er i overensstemmelse med ønskerne hos de folk, som jeg tilfældigvis bor sammen med, eller hos dem, der kommer for at lytte. Det er arbejdende mennesker med mange forpligtelser, og tidsplanen er lagt af hensyn til dem. Nogle rutine-gentagelser er uundgåelige; selv dyr og planter har deres timeplaner.

Sp.: Ja, vi ser et regelmæssigt forløb i alt liv. Hvem opretholder den orden? Er der en indre styrelse, som fastlægger love og håndhæver orden?

M.: Alt sker ifølge sin natur. Hvor er der brug for en politimand? Enhver handling skaber en virkning, der afbalancerer og neutraliserer handlingen. Alt sker, men der finder en uafbrudt

udligning sted, og til sidst er det, som om ingenting er sket.

Sp.: Trøst mig ikke med lykkelige slutninger. Regnskabet passer, men tabet er mit.

M.: Vent og se. Måske vil du ende med en gevinst, der er stor nok til at berettige udgifterne.

Sp.: Jeg har et langt liv bag mig, og jeg tænker tit på, om alt det, der skete, skyldtes tilfældighed, eller om der var en plan. Var der før min fødsel lagt et program, som jeg skulle leve mit liv efter? Hvis svaret er ja, hvem lagde så planen, og hvem håndhævede den? Var der plads til afvigelser og fejltagelser? Nogle siger, at skæbnen er uforanderlig, og at hvert sekund af livet er forudbestemt; andre siger, at det er den rene tilfældighed, der bestemmer alt.

M.: Du kan få det, som du vil have det. Du kan skimte et mønster i dit liv eller bare se en kæde af tilfældigheder. Forklaringer er til for at stille sindet tilfreds. De behøver ikke at være sande. Virkeligheden er udefinérlig og ubeskrivelig.

Sp.: Nu viger du uden om mit spørgsmål, mester. Jeg vil gerne vide, hvordan *du* ser på det. Hvor vi end ser hen, finder vi strukturer af en utrolig intelligens og skønhed. Hvordan skulle jeg kunne tro, at universet er formløst og kaotisk? Din verden, den verden, du lever i, er måske formløs, men den behøver ikke være kaotisk.

M.: Det synlige univers har struktur, er velordnet og smukt. Det kan ingen benægte. Men struktur, mønster og plan indebærer indskrænkning og tvang. Min verden er absolut fri; alt i den er selv-bestemt. Derfor bliver jeg ved med at sige, at alt sker af sig selv. Også i min verden er der orden, men den bliver ikke påtvunget udefra. Den kommer spontant og øjeblikkeligt, fordi den er tidløs. Fuldkommenheden findes ikke i fremtiden; den er i nuet.

Sp.: Indvirker din verden på min?

M.: Kun på eet punkt – i nuet. Den giver din verden en forbigående væren – en flydende fornemmelse af virkelighed. Kontakten bliver etableret ved fuld opmærksomhed. Den kræver uanstrengt opmærksomhed uden selvbevidsthed.

Sp.: Er opmærksomhed ikke en sindsholdning?

M.: Jo, når sindet er opsat på at kende virkeligheden, bliver det opmærksomt. Der er ikke noget forkert ved din verden. Det, der skaber uorden, er, at du tror, du er adskilt fra den. Selviskhed er roden til alt ondt.

Sp.: Jeg vender tilbage til mit spørgsmål. Var det mit indre jeg, der fastlagde detaljerne i mit liv, før jeg blev født, eller er de helt tilfældige og underkastet arv og miljø?

M.: De, der erklærer at have valgt deres far og mor og bestemt, hvordan de vil leve deres kommende liv, de må jo vide det. Hvad mig angår, så ved jeg, at jeg aldrig er blevet født.

Sp.: Jeg ser dig sidde foran mig og hører dig besvare mine spørgsmål.

M.: Du ser kun kroppen, som selvfølgelig er blevet født og skal dø.

Sp.: Det er dette legeme-sinds livshistorie, jeg er interesseret i. Blev den planlagt af dig selv eller en anden, eller er det et spil af tilfældigheder?

M.: Selve spørgsmålet rummer en fælde. **Jeg skelner ikke mellem kroppen og universet. De er hver især årsag til hinanden; hver især er i sandhed den anden. Men jeg er uden for det hele. Når jeg fortæller dig, at jeg aldrig er blevet født, hvorfor så blive ved at spørge, hvordan jeg forberedte min næste fødsel? I det øjeblik du tillader din fantasi at spinde ender, så spinder den straks et univers. Det er slet ikke, som du forestiller dig det, og jeg er ikke bundet af dine fantasier.**

Sp.: Det fordrer intelligens og energi at opbygge og opretholde en levende krop. Hvor kommer det fra?

M.: Der findes kun indbildningskraft. Intelligensen og energien bliver helt brugt op af din indbildningskraft. Den har opslugt dig så fuldstændigt, at du slet ikke kan fatte, hvor langt du har forvildet dig bort fra virkeligheden. Der er ingen tvivl om, at forestillingskraften er enormt kreativ. Univers efter univers bygges på den. Men de består alle inden for rum og tid, i fortid og fremtid, som jo netop ikke eksisterer.

Sp.: Jeg har for nylig læst en rapport om en lille pige, der var blevet meget grusomt behandlet i den tidlige barndom. Hun var slemt lemlæstet og vansiret, og hun voksede op i et hjem for forældrelose, helt fremmedgjort fra sine omgivelser. Hun var rolig og lydlig, men komplet ligeglad. En af de nonner, der passede børnene, var overbevist om, at pigen ikke var mentalt retarderet, men bare indesluttet og uden evne til at reagere. En ung psykoanalytiker blev bedt om at tage sig af tilfældet, og i fulde to år behandlede han pigen en gang om ugen og forsøgte at bryde isolationsmuren. Barnet var lærevilligt og velopdragent, men ville ikke lytte til sin doktor. Han gav hende et dukkehus med værelser og med møbler, der kunne flyttes, og dukker, der skulle forestille far og mor og børn. Det gav resultat. Pigen blev interesseret. En dag kom de gamle problemer frem for dagens lys, og gradvis blev barnet rask. Adskillige operationer bragte hendes ansigt og krop tilbage til det normale, og hun udviklede sig til en dygtig og tiltrækkende ung kvinde. Det tog lægen mere end fem år, men arbejdet blev fuldført. Han var en rigtig guru! Han stillede ingen betingelser og talte ikke om villighed eller kvalifikationer. Han prøvede igen og igen, uden tro, uden håb, udelukkende af kærlighed.

M.: Ja, det er guruens natur. Han opgiver aldrig. Men for at få heldet med sig må han ikke møde for megen modstand. Tvivl og ulydighed vil altid forsinke. Møder han tillid og føjelighed, kan han hurtigt bringe en radikal forandring frem i disciplen. Dyb indsigt fra guruens side og oprigtighed fra disciplens – begge dele er nødvendige. Hvordan hendes vilkår end var, så led pigen i din historie for meget til ikke at tage sin situation alvorligt. De vanskeligste er de intellektuelle; de taler meget, men tager ikke sagen alvorligt.

Det, du kalder selv-realisation, er en naturlig ting. Når du er parat, venter din guru dig. *Sadhana* er uanstrengt. Når forholdet til din lærer er rigtigt, udvikler du dig. Hav frem for alt tillid til ham. Han kan ikke lede dig på vildspor.

Sp.: Selv når han beder mig om noget, der er indlysende forkert?

M.: Gør det. En sanyasi blev af sin guru bedt om at gifte sig. Han adlød og led bitterligt. Men hans fire børn blev alle helgener og seere – de største i Maharashtra. Vær tilfreds med, hvad der

end kommer fra din guru – så vil du uden kamp udvikle dig til fuldkommehed.

Sp.: Mester, har du nogen behov eller ønsker? Kan jeg gøre noget for dig?

M.: Hvad kan du give mig, som jeg ikke allerede har? Visse behov kræver materielle ting for at blive tilfredsstillet; men jeg er tilfreds i mig selv; hvad andet har jeg behov for?

Sp.: Når du er sulten, har du sikkert behov for mad, og når du er syg, har du behov for medicin.

M.: Sulten tilvejebringer føden, og sygdommen medicinen. Det er alltsammen naturens værk.

Sp.: Hvis jeg bringer dig noget, jeg tror, du har brug for, vil du så modtage det?

M.: Den kærlighed, der fik dig til at give, vil få mig til at modtage.

Sp.: Hvis nogen tilbyder at bygge en smuk ashram til dig?

M.: Lad ham dog endelig gøre det. Lad ham ofre en formue, ansætte hundreder, bespise tusinder.

Sp.: Er det ikke et begær?

M.: Overhovedet ikke. Jeg ville bare bede ham gøre det ordentligt, ikke nærigt og halvhjertet. Han opfylder sit eget ønske, ikke mit. Lad ham gøre det godt og blive berømt blandt mennesker og guder.

Sp.: Men ville du gerne have det?

M.: Jeg har ikke noget ønske om det.

Sp.: Ville du tage imod det?

M.: Jeg behøver det ikke.

Sp.: Ville du bo i det?

M.: Hvis jeg blev tvunget til det.

Sp.: Hvad kan tvinge dig?

M.: Kærlighed fra dem, der leder efter lys.

Sp.: Ja, jeg forstår, hvad du mener. – Nå, men hvordan kan jeg komme i *samadhi*?

M.: Alt, hvad du ser, vil bringe dig i *samadhi*, hvis du er i den rette tilstand. Når alt kommer til alt, er *samadhi* ikke noget særligt. Når sindet er dybt interesseret, bliver det eet med genstanden for interessen – seeren og det sete bliver eet ved *det at se*. Høreren og det hørte bliver eet ved *det at høre*. Elskeren og den elskede bliver eet ved *det at elske*. Enhver oplevelse kan give jordbund for *samadhi*.

Sp.: Er du altid i en tilstand af *samadhi*?

M.: Selvfølgelig ikke. *Samadhi* er til syvende og sidst en sindstilstand. Jeg er hinsides al oplevelse, selv *samadhi*-oplevelsen. Jeg er den store, altopslugende ødelægger. Alt, hvad jeg rører ved, opløses i tomhed (*akash*).

Sp.: Jeg har behov for *samadhi*'er for at opnå selvrealisation.

M.: Du har al den selvrealisation, du har brug for, men du har ikke tillid til den. Vær modig, hav tillid til dig selv, gå, tal, gør noget – giv den en chance for at vise sig, som den er. **Hos nogle kommer selvrealisation umærkeligt, og de har på en måde behov for at blive overbevist. De har forandret sig, men de har ikke selv lagt mærke til det. Sådanne lidet iøjnefaldende tilfælde er ofte de mest ægte.**

Sp.: Kan man tro, man er realiseret, og alligevel tage fejl?

M.: Naturligvis. Alene ideen »jeg er realiseret« er en misforståelse. I den naturlige tilstand er der ikke noget, der hedder »jeg er dit« eller »jeg er dat«.

7. Vidnet viser sig i det Højeste

17. juli 1971

Sp.: For fyrré år siden sagde Sri J. Krishnamurti, at der kun er liv, og at al tale om personligheder og individualiteter ikke har bund i virkeligheden. Han forsøgte ikke at forklare, hvad liv er. Han sagde bare, at mens liv ikke behøver og ikke kan beskrives, kan det opleves fuldt ud, hvis hindringerne for oplevelsen af det bliver fjernet. Den største hindring ligger i vor idé om og afhængighed af tiden, i vor vane med at vente os noget af en fremtid, der hviler på det forgangne. Summen af alt det forgangne bliver til »jeg var«, fremtidshåbet bliver til »jeg vil blive«, og livet bliver en vedvarende indsats for at gå fra det, jeg var, til det, jeg vil blive. Det nuværende øjeblik, »nuet«, tabes af syne.

Maharaj, du taler om »jeg er«. Er der noget virkeligt ved det, eller er det blændværk, ligesom »jeg var« og »jeg vil blive«? Og hvis »jeg er« også er blændværk, hvordan bliver man så befriet for det? Selve ideen »jeg er befriet for »jeg er«« er en absurditet. Er der noget virkeligt, noget vedvarende, ved »jeg er« til forskel fra »jeg var« eller »jeg vil blive«, som jo forandrer sig med tiden, ligesom yderligere erindringer skaber nye forventninger?

M.: Det nuværende »jeg er« er lige så falsk som »jeg var« og »jeg vil blive«. Det er bare en idé i sindet, et indtryk, erindringen har efterladt, og den adskilte identitet, den skaber, er falsk. Denne vane med at henholde sig til et falsk tyngdepunkt må aflægges; begreberne »jeg ser«, »jeg føler«, »jeg tænker«, »jeg gør« må ud af bevidsthedsfeltet; det, der bliver tilbage, når det falske ikke er der mere, er virkeligt.

Sp.: Hvad er al denne snak om udslettelse af selvet for noget? Hvordan kan selvet udslette sig selv? Hvad er det for en slags metafysisk akrobatik, der kan føre til, at akrobaten forsvinder? Til sidst vil han jo komme frem igen, mægtig stolt af sit forsvindingsnummer.

M.: Du behøver ikke jagte »jeg er« for at udslette det, for det kan du ikke. Det eneste, du behøver, er en oprigtig længsel efter virkeligheden. Vi kalder det *atma-bhakti*, kærligheden til det Højeste, eller *moksha-sankalpa*, beslutningen om at blive

frigjort fra det falske. Intet kan gøres uden kærlighed og vilje, inspireret af kærlighed. Det er selvbedrag bare at tale om virkeligheden uden at gøre noget ved den. Der må være kærlighed mellem personen, der siger »jeg er«, og betragteren af dette »jeg er«. Så længe betragteren, det indre selv, det »højere« selv, opfatter sig selv som adskilt fra det, der betragtes, det »lavere« selv, foragter det og fordømmer det, er situationen håbløs. Det er først, når betragteren, (*vyakta*), accepterer personen, (*vyakti*), som en projektion eller en manifestation af betragteren selv, og så at sige optager selvet i Selvet, at Jeg-dette-dualiteten forsvinder, og den højeste virkelighed manifesterer sig i det ydres og det indres identitet.

Denne forening af seeren og det sete finder sted, når seeren erkender sig selv som seeren; han er ikke alene interesseret i det sete – hvad han jo under alle omstændigheder er – men også interesseret i at være interesseret, opmærksom på opmærksomheden, klar over at være årvågen. Den altafgørende faktor, der bringer virkeligheden i fokus, er den hengivne årvågenhed.

Sp.: Ifølge teosofferne og andre okkultister består mennesker af tre aspekter: personlighed, individualitet og ånd. Hinsides ånden ligger det guddommelige. Personligheden er absolut midlertidig og er kun gyldig for een fødsel. Den begynder ved kroppens fødsel og slutter ved fødslen af den næste krop. Når den engang er forbi, er den forbi for evigt; der bliver intet tilbage af den, undtagen nogle få søde eller bitre belæringer.

Individualiteten begynder med dyremennesket og ender med det fuldt udviklede menneske. Splittelsen mellem personligheden og individualiteten er karakteristisk for nutidsmennesket. Individualiteten er splittet i en hæslig kamp mellem længselen efter det sande, det gode og det skønne på den ene side og vane og ærgerrighed, frygt og grådighed, passivitet og vold på den anden side.

Det åndelige aspekt er endnu i bero. Det kan ikke manifestere sig i en dualistisk atmosfære. Det er først, når personligheden er genforenet med individualiteten og bliver et måske begrænset, men sandt udtryk for den, at åndens lys og kærlighed og skønhed kommer til udtryk.

Du giver undervisning i begreberne *vyakti*, *vyakta* og *avyakta* (betragteren, det betragtede og betragtningen i sig selv). Stemmer det overens med den anden opfattelse?

M.: Ja, når *vyakti* bliver klar over sin mangel på eksistens adskilt fra *vyakta*, og *vyakta* ser *vyakti* som sit eget spejlbillede, så opstår *avyakta*-tilstandens fred og stilhed. De tre er i virkeligheden een: *vyakta* og *avyakta* er uadskillelige, mens *vyakti* er den sansende, følende og tænkende proces, som er baseret på kroppen, der er skabt og bliver næret af de fem elementer.

Sp.: Hvad er forbindelsen mellem *vyakta* og *avyakta*?

M.: Hvordan kan der være nogen forbindelse, når de er eet? Al tale om adskillelse og forbindelse skyldes den forvrængende og korrumperende indflydelse, der stammer fra ideen »jeg er kroppen«. Det ydre selv (*vyakti*) er bare det indre selv (*vyakta*), der genspejles i krop-sindet, og *vyakta* er igen kun et udtryk for det Højeste Selv, (*avyakta*), der er alt og intet.

Sp.: Der findes lærere, som ikke nævner det højere selv og det lavere selv. De henvender sig til folk, som om kun det lavere selv eksisterede. Hverken Buddha eller Kristus talte nogen sinde om et højere selv. Også J. Krishnamurti holder sig fra at nævne det højere selv. Hvordan kan det være?

M.: Hvordan kan der være to selv'er i een krop? »Jeg er« er een. Der er intet højere »jeg er« og intet lavere. Alle slags sindstilstande bliver lagt frem for opmærksomheden og identificeres med selvet. Iagttagelsesgenstandene er ikke, hvad de synes at være, og de holdninger, de bliver mødt med, er ikke hvad de burde være. Hvis du tror, Buddha, Kristus og Krishnamurti taler til personen, tager du fejl. De ved udmærket godt, at *vyakti*, det ydre selv, kun er en skygge af *vyakta*, det indre selv; og de henvender sig og appellerer kun til *vyakta*. De beder personen være opmærksom på det ydre selv for at lede og hjælpe det, for at føle sig ansvarlig for det, kort sagt at være fuldt årvågen over for det. Årvågenhed kommer fra det Højeste og gennemtrænger det indre selv; det såkaldte »ydre selv« er kun den del af ens væsen, som man ikke er opmærksom på. Man er måske bevidst, for ethvert væsen er bevidst; men man er ikke opmærksom. Det, der rummes i opmærksomhed, bliver det indre og tager del i det indre. Du kan også sige det på en anden måde: Kroppen definerer det ydre selv, bevidstheden det indre selv, og i den rene opmærksomhed berøres det Højeste.

Sp.: Du siger, at kroppen definerer det ydre selv. Når du nu har en krop, har du så også et ydre selv?

M.: Det ville jeg have, hvis jeg var knyttet til kroppen og anså den for at være mig.

Sp.: Men du er klar over det og tager hensyn til kroppens behov?

M.: Det modsatte kommer nærmere til sandheden. Kroppen kender mig og er klar over mine behov. Men ingen af delene er helt rigtig. Denne krop er et produkt af dit sind; i mit sind er der ingenting.

Sp.: Mener du virkelig, at du slet ikke er klar over, at du har en krop?

M.: Tværtimod – jeg er klar over, at jeg ikke har en krop.

Sp.: Du ryger, ser jeg.

M.: Netop. Du ser, jeg ryger. Find selv ud af, hvordan du fik ideen »jeg ser dig ryge« – så vil du nemt forstå, at det er din »jeg er kroppen«-tilstand, der er ansvarlig for denne »jeg ser dig ryge«-idé.

Sp.: Der er kroppen, og der er mig selv. Jeg kender kroppen. Hvad er jeg, bortset fra den?

M.: Der er intet jeg adskilt fra kroppen eller fra verden. Alle tre opstår og forsvinder sammen. Ved roden ligger følelsen »jeg er«. Gå ud over den følelse. Tanken »jeg er ikke kroppen« er bare en modgift til den falske forestilling »jeg er kroppen«. Hvad er dette »jeg er« – hvad kan du overhovedet vide, hvis du ikke kender dig selv?

Sp.: Efter det, du fortæller, forstår jeg, at frigørelse ikke er mulig uden kroppen. Hvis tanken »jeg er kroppen« fører til frigørelse, er kroppens tilstedeværelse af afgørende vigtighed.

M.: Helt rigtigt. Hvordan kan tanken »jeg er ikke kroppen« opstå uden kroppen? Tanken »jeg er fri« er lige så usand som tanken »jeg er trælbundet«. Find ud af det »jeg er«, som er fælles for begge, og overskrid det.

Sp.: Alt er bare drøm.

M.: Alt er bare ord. Hvad nytte er de til for dig? Du er fanget i et net af verbale definitioner og formuleringer. Gå hinsides dine begreber og ideer; sandheden findes i den stilhed, der opstår, når ønskerne og tankerne forstummer.

Sp.: Man skal huske ikke at huske. Sikke en opgave!

M.: Det kan man selvfølgelig ikke. Det er noget, der må komme. Det kommer, når du oprigtigt indser nødvendigheden af det. Oprigtigheden er igen den gyldne nøgle.

Sp.: I baggrunden af mit sind er der hele tiden noget der summer. Der er en sværmen og mumlen af små og svage tanker, og denne formløse sky følger mig altid. Har du det på samme måde? Hvad ligger der i baggrunden af dit sind?

M.: Når der intet sind er, så er der ikke noget, der hedder baggrund. Jeg er »forgrund« over det hele; der er ikke noget bagved. Tomheden taler; tomheden er der altid.

Sp.: Er der ingen erindring tilbage?

M.: Nej, ingen erindring om tidligere nydelse eller smerte. Hvert øjeblik er nyfødt.

Sp.: Uden erindring kan du ikke være bevidst.

M.: Selvfølgelig er jeg bevidst og helt klar over det. Jeg er ikke nogen træklods. Sammenlign bevidstheden og dens indhold med en sky. Du er inden i skyen, mens jeg ser på. Du er faret vild i den og knap nok i stand til at se dine fingerspidser, mens jeg ser skyen og mange andre skyer, og jeg ser også den blå himmel og solen, månen og stjernerne. Virkeligheden er een for os begge, men for dig er den et fængsel, og for mig er den et hjem.

Sp.: Du taler om personen (*vyakti*), vidnet (*vyakta*) og det Højeste, (*avyakta*). Hvad kommer først?

M.: Vidnet viser sig i det Højeste. Vidnet skaber personen og opfatter sig selv som adskilt fra den. Forståelsen af den bærende enhed bliver til, når vidnet opdager, at personen træder frem i bevidstheden, som igen opstår i vidnet – og det er det Højestes værk. Det er kraften bag vidnet, den kilde, alt udspringer fra. Det er ikke muligt at komme i forbindelse med den, medmindre der er enhed, kærlighed og gensidig hjælp mellem personen og vidnet,

og medmindre handlingen er i harmoni med væren og viden. Det Højeste er både kilden til denne harmoni og frugten af den. Mens jeg sidder her og taler med dig, er jeg i en tilstand af utilknyttet, men hengiven opmærksomhed (*turiya*). Når denne opmærksomhed vendes mod sig selv, kan man betegne den som den Højeste Tilstand (*turiyatita*). Men den grundlæggende virkelighed findes hinsides opmærksomheden, hinsides de tre tilstande af tilblivelse, væren og ikke-væren.

Sp.: Hvordan kan det være, at mit sind, når jeg er her, finder det let og behageligt at fæste sig ved høje emner og være optaget af dem. Når jeg vender hjem, griber jeg mig selv i at have glemt alt, hvad jeg har lært her, og jeg bliver bekymret og utålmodig og ude af stand til at huske min sande natur så meget som et øjeblik. Hvorfor er det sådan?

M.: Det er, fordi du falder tilbage til din barnlighed. Du er ikke rigtig blevet voksen endnu. Der er områder, du ikke har været opmærksom på, og som du har ladet ligge uden at udvikle dem. Vær bare helt opmærksom på alt, hvad der er i dig af umodent og primitivt, urimeligt og uvenligt og i det hele taget barnligt – så vil du modnes. Hjertets og sindets modenhed er det altafgørende. Den kommer helt uanstrengt, når de vigtigste forhindringer er fjernet: uopmærksomhed, mangel på årvågenhed. Ved årvågenhed udvikles du.

8. Ideen om at være den, der handler, er trældom

24. juli 1971

Sp.: Vi har været i Sathya Sai Babas ashram et stykke tid. Vi har også tilbragt to måneder i Sri Ramanashram i Tiruvannamalai. Nu er vi på vej tilbage til U.S.A.

M.: Har Indien forandret jer?

Sp.: Vi har en fornemmelse af, at vi har kastet vore byrder fra os. Sri Sathya Sai Baba bad os overlade alt til ham og bare leve fra dag til dag så retskaffent som muligt. »Vær gode og overlad resten til mig,« sagde han altid.

M.: Hvad lavede I i Sri Ramanashram?

Sp.: Vi arbejdede med det *mantra*, gurun havde givet os. Vi mediterede også lidt. Der var ikke så meget med at tænke eller studere. Vi prøvede bare at holde sindet i ro. Vi går *bhakti*-vejen og ved ikke ret meget om filosofi. Vi har ikke meget at tænke på; vi stoler bare på gurun og lever livet.

M.: De fleste *bhaktas* har kun tillid til deres guru, så længe det går dem godt. Når der opstår vanskeligheder, føler de sig ladt i stikken og går ud for at finde en anden guru.

Sp.: Ja, vi er blevet advaret mod den fare. Vi prøver at tage det gode med det dårlige. Troen på, at »alt, hvad der kommer, er nåde«, skal være meget stærk. En *sadhu* gik mod øst, da der rejste sig en stærk modvind. *Sadhu*'en vendte bare om og gik mod vest. Det er netop sådan, vi gerne vil leve – indrette os efter omstændighederne, som om de kom fra vor guru.

M.: Der er kun liv – der er ingen, der »lever et liv«.

Sp.: Det ved vi. Alligevel prøver vi hele tiden på at leve *vort liv* i stedet for bare at leve. Det synes at være en uudryddelig vane hos os at lægge planer for fremtiden.

M.: Livet fortsætter, hvad enten du lægger planer eller ej. Men i livet selv opstår der i sindet en lille krusning, der giver sig hen til fantasier og bilder sig ind, at den selv behersker og kontrollerer livet. Livet selv er begærløst; men det falske selv ønsker at fortsætte – på en behagelig måde. Derfor har det altid travlt med at sikre sin fortsættelse. Livet er frit og uden angst. Så længe du har den idé, at du kan påvirke ting, der sker, er frigørelse ikke noget for dig. Selve ideen om at »være den, der handler«, om at være årsag til noget, er trældom.

Sp.: Hvordan overvinder vi dualiteten mellem »den, der handler«, og »den udførte handling«?

M.: Hold den tanke fast, at livet er uendeligt, udelt, altid værende, i evig aktivitet – til du erkender, at du er eet med det.

Det er ikke engang særlig vanskeligt, for du vil bare komme tilbage til din egen naturlige tilstand.

Når du først forstår, at alt kommer indefra, at det ikke er andre end dig selv, der har påduttet dig den verden, du lever i, så er det slut med din frygt. Uden denne erkendelse identificerer du dig med de ydre ting – krop, sind, samfund, nation, menneskeheden, – selv med Gud, eller det Absolutte; men det er altsammen en flugt fra angsten. Du kan først blive frigjort fra din indbildte trældom, når du accepterer din ansvarlighed for den lille verden, du lever i, og studerer dens skabelsesproces, dens opretholdelse og dens tilintetgørelse.

Sp.: Hvorfor bilder jeg mig ind, at jeg er så elendig?

M.: Du gør det bare af vane. Lav om på din måde at føle og tænke på, tag bestik af den og undersøg den nøje. Du er kommet i trældom ved uagtsomhed. Opmærksomheden gør fri. Du tager så mange ting for givet. Begynd at se kritisk på dem. De mest indlysende ting er de mest tvivlsomme. Stil dig selv spørgsmål som »Blev jeg i virkeligheden født?« – »Er jeg virkelig sådan og sådan?« – »Hvordan kan jeg vide, at jeg eksisterer?« – »Hvem er mine forældre?« – »Har de skabt mig, eller har jeg skabt dem?« – »Skal jeg tro alt, hvad der bliver sagt om mig?« – »Hvem er jeg overhovedet?« – Du har brugt så megen energi til at bygge et fængsel til dig selv, brug nu lige så megen til at rive det ned. Faktisk er nedrivningen let; for det falske opløses, når det bliver afsløret. Alting bliver hængt op på tanken »jeg er«. Undersøg den meget grundigt. Den er roden til alle vanskeligheder. Den er som en hinde, der skiller dig fra virkeligheden. Det virkelige er både inden og uden for hinden, men hinden selv er ikke virkelig. Denne »jeg er«-tanke er ikke medfødt; du kunne have levet udmærket uden den; den kom senere, fordi du identificerede dig med kroppen; den skabte en illusion af adskillelse, hvor der ingen var; den gjorde dig til en fremmed i din egen verden og gjorde verden sær og fjendtlig. Uden »jeg er«-fornemmelsen går livet videre. Der er fredfyldte og lykkelige øjeblikke, hvor vi er uden »jeg er«-følelsen. Når »jeg er« vender tilbage, begynder vanskelighederne.

Sp.: Hvordan kan jeg blive befriet for »jeg er«-følelsen?

M.: Du må beskæftige dig med »jeg er«-følelsen, hvis du vil befri

dig for den. Jagttag den, når den er aktiv, og når den er i ro, hvordan den opstår, og hvornår den holder op, hvad den ønsker, og hvordan den opnår det – indtil du ser klart og forstår til bunds. Hvad deres kilde og karakter end er, så har alle yogaretninger til syvende og sidst kun eet sigte: at frelse dig fra den ulykke, det er at eksistere adskilt, at være en meningsløs prik i et billede af uhyre storhed og skønhed.

Du lider, fordi du har fjernet dig fra virkeligheden, og nu prøver du at flygte fra denne fremmedgørelse. Du kan ikke flygte fra dine egne tvangsforestillinger; du kan kun holde op med at pleje dem.

»Jeg er«-tanken er falsk, og det er derfor, den ønsker at fortsætte. Virkeligheden har ikke behov for at fortsætte; den ved, den er uforgængelig, og er derfor uberørt af formernes og udtrykkenes forgængelighed. For at styrke og stabilisere »jeg er«-følelsen gør vi alt muligt til ingen nytte; for »jeg er« bliver uophørligt genopbygget. Det er et endeløst arbejde, og det eneste radikale er en gang for alle at opløse den adskillende følelse af, at »jeg er den eller den person«. Væren består, men ikke egoets væren.

Sp.: Jeg har ganske bestemte åndelige ambitioner. Skal jeg ikke gøre noget for at opfylde dem?

M.: Ambitioner er ikke åndelige. Alle ambitioner tjener »jeg er«. Hvis du virkelig vil gøre fremgang, må du opgive alle tanker om personlige resultater. De såkaldte yogiers ambitioner er helt absurde. Mandens begær efter kvinden er den rene uskyldighed i sammenligning med begæret efter evig personlig lyksalighed. Sindet bedrager. Jo frommere det virker, desto værre er bedraget.

Sp.: Folk kommer ofte til dig med deres verdslige problemer og beder om hjælp. Hvordan ved du, hvad du skal sige til dem?

M.: Jeg fortæller dem bare, hvad der falder mig ind i øjeblikket. Jeg har ingen standardiseret fremgangsmåde i min behandling af folk.

Sp.: Du er så selvsikker. Når folk beder mig om hjælp, hvordan kan jeg så være sikker på at give dem det rigtige råd?

M.: Læg mærke til, hvilken tilstand du er i, hvilket plan du

taler fra. Taler du fra sindets plan, kan du tage fejl. Men hvis du taler ud fra fuld indsigt i situationen og holder dine egne vanetanker udenfor, kan dit råd blive en virkelig hjælp. Det vigtigste er at være helt klar over, at hverken det menneske, du har foran dig, eller du selv, kun er krop; hvis din opmærksomhed er klar og uindskrænket, er der mindre sandsynlighed for, at du tager fejl.

9. Al nydelse hæmmer

31. juli 1971

Sp.: Jeg er pensioneret statsautoriseret revisor, og min kone beskæftiger sig med socialt arbejde for fattige kvinder. Vor søn rejser til U.S.A., og vi er kommet for at tage afsked med ham. Vi er fra Pundjab, men vi lever i Delhi. Vi har en guru af radha-soami-troen, og vi sætter stor pris på satsang. Vi føler os meget lykkelige over, at skæbnen har bragt os hertil. Vi har mødt mange hellige mennesker, og vi er glade for at møde et til.

M.: I har mødt mange eremitter og asketer, men et fuldt realiseret menneske, der er klar over sin guddommelighed (*swarupa*), er ikke let at finde. De hellige mænd og yogi'erne udvikler mange mirakuløse kræfter gennem enorme anstrengelser og ofre, og de kan gøre meget godt i retning af at hjælpe mennesker og indgyde dem tro; men det gør dem ikke fuldendte. Det er ikke en vej til virkelighed, men fører kun til en styrkelse af det falske. Al anstrengelse fører til mere anstrengelse; alt, hvad der bygges op, skal vedligeholdes; alt, hvad der erhverves, skal beskyttes mod forfald og tab. Alt, hvad der kan mistes, er ikke rigtig ens eget; og hvad gavn kan du have af det, der ikke er dit eget? I min verden er der ingenting, der bliver drevet frem, alt sker af sig selv. Al eksistens ligger inden for tid og rum og er begrænset og midlertidig. Den, der oplever eksistensen, er også begrænset og midlertidig. Jeg beskæftiger mig hverken med »hvad der eksisterer« eller »hvem der eksisterer«. Jeg stiller mig udenfor, dér, hvor jeg er begge dele og ingen af delene.

De mennesker, der efter store anstrengelser og mange

bodsøvelser har fået deres ambitioner opfyldt og har sikret sig muligheden for at handle og opleve på et højere plan, er i reglen klar over lige præcis hvor de står; de klassificerer folk i en rangordning, som spænder fra den, der intet har opnået, til den, der har opnået alt. For mig er alle lige. Der er forskelle i udseende og udtryk, men de betyder ingenting. På samme måde, som smykkets form ikke forandrer guldets værdi, forbliver menneskets essens uforandret. Når denne følelse af lighed mangler, er det tegn på, at virkeligheden ikke er berørt.

Almindelig viden er ikke nok; den, der ved, må kendes. Pandit'en og yogi'erne ved nok mange ting; men hvad nytte er almindelig viden til, når selvet ikke er kendt? Den vil med sikkerhed blive misbrugt. Uden viden om den, der ved, kan der ikke være fred.

Sp.: Hvordan kan man opnå viden om den, der ved?

M.: Jeg kan kun fortælle dig, hvad jeg ved af egen erfaring. Da jeg mødte min guru, sagde han til mig: »Du er ikke det, du tror, du er. Find ud af, hvad du er. Iagttag »jeg er«-følelsen. Find dit virkelige selv«. Jeg adlød ham, fordi jeg havde tillid til ham. Jeg gjorde, hvad han bad mig om. Jeg brugte al min ledige tid til at iagttage mig selv i stilhed. Og sikken en forandring der skete – og hvor gik det hurtigt. Det tog mig kun tre år at erkende min sande natur. Min guru døde kort tid efter, at jeg havde mødt ham; men det gjorde ingen forskel. Jeg huskede, hvad han havde sagt til mig, og holdt ud. Resultatet er her hos mig.

Sp.: Hvad er resultatet?

M.: Jeg kender mig selv, som jeg virkelig er. Jeg er hverken kroppen, sindet eller de mentale evner. Jeg er hinsides alt det.

Sp.: Er du slet ingenting?

M.: Hold nu op. Vær rimelig. Selvfølgelig er jeg noget – noget særdeles håndgribeligt. Jeg er bare ikke, hvad du måske tror, jeg er. Det siger dig alt.

Sp.: Det siger mig ingenting.

M.: Fordi det ikke kan siges. Du må nå frem til din egen erfaring. Du er vant til at omgås fysiske og mentale ting. Jeg er ikke nogen ting. Det er du heller ikke. Vi er hverken stof eller

energi, hverken krop eller sind. Det vil ikke være svært for dig at forstå mig, når du først har set et glimt af dit eget væsen.

Vi tror på så mange ting, som vi kun har hørt andre tale om. Vi tror på fjerne lande og folk, på himmel og helvede, på guder og gudinder – fordi man har fortalt os om det. På samme måde har man fortalt os om os selv, om vore forældre, navne, stillinger, pligter o.s.v. Vi har aldrig tænkt på at undersøge, om det var sandt. Vejen til sandhed går gennem tilintetgørelse af det falske. For at tilintetgøre det falske må du stille spørgsmålstegn ved dine mest indgroede overbevisninger. Den værste af dem er tanken om, at du er din krop. Med kroppen opstår verden, med verden Gud, der antages at have skabt verden, og sådan begynder det hele – angst, religioner, bønner, ofre, alle mulige systemer, der alle er til for at beskytte og bistå barnemennesket, som er skræmt fra vid og sans af selvskabte uhyrer. Bliv klar over, at det, du er, hverken kan fødes eller dø, og når angsten forsvinder, forsvinder al lidelse.

Det, sindet finder på, tilintetgør det selv. Men Virkeligheden er ikke opfundet og kan ikke tilintetgøres. Sæt din lid til det, sindet ikke har magt over. Det, jeg taler om, er hverken i fortiden eller i fremtiden; det er heller ikke i dagliglivet, eftersom det flyder i nuet; det er ikke evigt, det er tidløst, og dets absolutte tidløshed ligger over sindets fatteevne. Min guru og hans ord »Du er mig« følger mig altid. I begyndelsen var jeg nødt til at fæste mit sind på disse ord, men nu er det blevet naturligt og nemt. Man når selvrealisationens tærskel det øjeblik, sindet accepterer guruens ord som sande, og lever spontant efter dem i stort og småt i det daglige liv. På en måde er det frelse gennem tro, men troen må være intens og vedvarende.

Du må ikke bilde dig ind, at troen er nok i sig selv. Tro, der kommer til udtryk i handling, er kun et middel til selvrealisation. Men det er det mest effektive af alle midler. Der findes lærere, der underkender troen og kun sætter deres lid til fornuften. Det er dog ikke den ægte, men den blinde tro, de underkender; den ægte tro er ikke blind; den er villighed til at afprøve guraen.

Sp.: Vi har fået at vide, at den øvelse, der går ud på blot at forholde sig som vidne, er den mest effektive af alle åndelige øvelser. Hvor kommer troen ind?

M.: Det at forholde sig som vidne er også tro – tro på sig selv. Du tror, at du ikke er det, du oplever, og betragter det hele ligesom på afstand. Det kræver ingen anstrengelse at være vidne. Du forstår, at du kun er vidne, og den forståelse virker. Husk bare på, at du kun er vidne – andet behøver du ikke. Hvis du i din egenskab af vidne spørger dig selv: »Hvem er jeg?« – kommer svaret med det samme, om end det er lydløst og uden ord. Vær ikke længere objekt, men bliv subjekt til alt, hvad der sker. Når du først har vendt dig mod det indre, finder du dig selv hinsides subjektet. Når du har fundet dig selv, vil du opdage, at du også er hinsides objektet, at både subjektet og objektet rummes i dig, men at du hverken er det ene eller det andet.

Sp.: Du taler om sindet, om den vidnende bevidsthed hinsides sindet, og om det Højeste, der er hinsides opmærksomhed. Vil du dermed sige, at selv opmærksomhed ikke er virkelig?

M.: Så længe du benytter dig af begreber som virkelig-uvirkelig, er opmærksomheden den eneste virkelighed. Men det Højeste er hinsides alle forskelle, og begrebet »virkelig« kan ikke bruges her, for i det Højeste er alt virkeligt og behøver derfor ikke dette prædikat. Det er selve virkelighedens kilde. Det skænker virkelighed til alt, hvad det kommer i berøring med. Det kan bare ikke gøres forståeligt i ord. Hvor sublim en direkte erfaring end er – den bærer dog kun vidnesbyrd, ikke andet.

Sp.: Men hvem skaber verden?

M.: Det universelle sind (*shidakash*) skaber og opløser alting. Det Højeste (*paramakash*) skænker virkelighed til alt, hvad der bliver til. Det nærmeste, vi kan komme det i ord er »den universelle kærlighed«. Ligesom kærlighed gør det alting virkeligt, smukt og attråværdigt.

Sp.: Hvorfor attråværdigt?

M.: Hvorfor ikke? Hvor kommer den magtfulde tiltrækningskraft fra, som får alle skabninger til at reagere over for hinanden, og som fører mennesker sammen? Hvor kommer den fra, hvis den ikke kommer fra det Højeste? Vær ikke bange for attråen; sørg bare for, at den bliver kanaliseret rigtigt. Uden attrå er man død; men med tarvelige begær er man et spøgelse.

Sp.: Hvilken oplevelse kommer nærmest til det Højeste?

M.: Uendelig fred og grænseløs kærlighed. Vær klar over, at alt, hvad der er sandt, ædelt og skønt i universet – at det altsammen kommer fra dig, og at du selv står ved dets kilde. De guder og gudinder, der overvåger verden, må være nogle meget vidunderlige og strålende væsener; men alligevel er de kun som de prægtigt klædte tjenere, der forkynder deres herres magt og rigdom.

Sp.: Hvordan når man den højeste tilstand?

M.: Ved at give afkald på alle lavere begær. Så længe du er tilfreds med det lavere, kan du ikke nå det Højeste. Alt, hvad der behager dig, holder dig tilbage. Ikke engang det første skridt er taget, før du bliver klar over det utilfredsstillende ved alting, dets flygtighed og dets begrænsning, og samler dine energier i een stor længsel. På den anden side er det rene begær efter det Højeste i sig selv et kald fra det Højeste. Intet fysisk eller mentalt kan give dig frihed. Du er fri, så snart du forstår, at din trældom er selvskabt, og derfor holder op med at smede lænker, der binder dig.

Sp.: Hvordan finder man troen på en guru?

M.: At finde en guru og også have tillid til ham, det er et sjældent held. Det sker ikke så tit.

Sp.: Er det skæbnen, der bestemmer det?

M.: At kalde det skæbne forklarer ikke meget. Når det sker, kan du ikke sige, hvorfor det sker, og du tilslører bare din uvidenhed ved at kalde det *karma*, nåde eller Guds vilje.

Sp.: Krishnamurti siger, at det ikke er nødvendigt med en guru.

M.: Der må være nogen, der fortæller dig om den Højeste Virkelighed og om vejen, der fører til den. Krishnamurti selv bestiller ikke andet. Alligevel har han på en måde ret – for de fleste af de såkaldte disciple stoler ikke på deres guruer, adlyder dem ikke og forlader dem til sidst. Det ville have været uendelig meget bedre for den slags disciple, hvis de slet ikke havde haft nogen guru og bare havde søgt i deres eget indre efter styring. Det er en sjælden chance og et stort ansvar at finde en levende guru. Man skal ikke være overfladisk med disse ting. Der er så mange

af jer, der er ude efter at købe himmelen til jer selv, og I tror, gurun leverer den for en eller anden pris. I prøver at slå en handel af ved at yde lidt, men forlange meget. I narrer ikke andre end jer selv.

Sp.: Din guru fortalte dig, at du er det Højeste, og du stolede på ham og handlede derefter. Hvad gav dig denne tillid?

M.: Lad os sige, at jeg bare brugte min sunde fornuft. Det ville have været dumt ikke at tro på ham. Hvilken interesse kunne han have haft i at føre mig på vildspor?

Sp.: Du sagde engang, at vi er det samme, at vi er ligestillede. Det kan jeg ikke tro. Og da jeg ikke kan tro dig, hvad gavn har jeg så af din udtalelse?

M.: Din tvivl betyder ingenting. Mine ord er sande, og de vil virke. Det er det skønne ved at være i ophøjet selskab (*satsang*).

Sp.: Kan man sige, at det er en åndelig øvelse bare at sidde i nærheden af dig?

M.: Selvfølgelig. Livets flod rinder. Noget af vandet er her, men meget af det har allerede nået sit mål. Du kender kun nuet. Jeg ser meget længere ind i fortid og fremtid, ind i, hvad du er, og hvad du kan blive. Jeg kan ikke se dig som andet end mig selv. Det er selve kærlighedens natur ingen forskelle at se.

Sp.: Hvordan kan jeg blive i stand til at se mig selv, som du ser mig?

M.: Det er tilstrækkeligt, hvis du ikke tror, du er kroppen. Det er »jeg er kroppen«-tanken, der er så katastrofal. Den gør dig fuldkommen blind over for din virkelige natur. Ikke engang et øjeblik må du tro, at du er kroppen. Giv ikke dig selv hverken navn eller form. Virkeligheden findes i mørket og stilheden.

Sp.: Skal der ikke være en vis overbevisning i den tanke, at jeg ikke er kroppen? Hvor kan jeg finde den tillid?

M.: Opfør dig, som om du var helt overbevist – så vil tilliden komme. Hvad nytte er ordene til? En formel, et mentalt mønster, er ikke til nogen hjælp. Men uselvvisk handling, uden optagethed af kroppen og hvad der angår den, vil føre dig til selveste

Virkelighedens hjerte.

Sp.: Hvordan skal jeg få mod til at handle uden overbevisning?

M.: Kærligheden vil give dig mod. Når du møder nogen, som du rigtig kan beundre, som er værdig til din kærlighed, sublim – så vil din kærlighed og beundring tilskynde dig til at handle ædelt.

Sp.: Det er ikke enhver givet at beundre det beundringsværdige. De fleste mennesker er fuldstændig ufølsomme.

M.: Livet vil få dem til at påskønne det. Selve vægten af ophobet erfaring vil åbne deres øjne. Når du møder et værdifuldt menneske, vil du elske det, stole på det og følge dets råd. Det er de realiserede menneskers rolle at være eksempler på fuldkommenhed for andre og blive beundret og elsket af dem. Skønhed i livsførelse og karakter er et enormt bidrag til det fælles gode.

Sp.: Er vi ikke nødt til at lide for at vokse?

M.: Det er nok at vide, at der er lidelse til, at verden lider. I sig selv kan hverken smerte eller velbehag give oplysning. Men det gør forståelsen. Når du først har fattet den sandhed, at verden er fuld af lidelse, og at det er en katastrofe at blive født, vil du finde den indre trang og den energi, der skal til for at overskride den. Nydelse dysser dig i søvn, og smerte vækker dig. Hvis du ikke vil lide, så sov ikke. Gennem lyksalighed alene kan du ikke lære dig selv at kende, for selve din natur er lyksalighed. Du må se det modsatte i øjnene – det, du ikke er – for at få oplysning.

10. Et roligt sind er alt, hvad du behøver

7. august 1971

Sp.: Jeg er ikke rask. Jeg føler mig ret sløj. Hvad skal jeg gøre?

M.: Hvem er ikke rask – er det dig, eller er det din krop?

Sp.: Min krop, selvfølgelig.

M.: I går havde du det godt. Hvad var det, der havde det godt?

Sp.: Kroppen.

M.: Du var glad, da kroppen var rask, og du er ked af det, når kroppen ikke er rask. Hvem er det, der er glad den ene dag og ked af det den næste?

Sp.: Sindet.

M.: Og hvem kender det skiftende sind?

Sp.: Sindet.

M.: Sindet er det vidende. Hvem kender det vidende?

Sp.: Kender det vidende ikke sig selv?

M.: Sindet virker ikke uafbrudt. Gang på gang bliver det tomt – som i søvn, besvimelse eller distraktion. Der må være noget vedvarende til at registrere diskontinuiteten.

Sp.: Sindet husker. Det er det, der står for kontinuiteten.

M.: Hukommelsen er altid stykkevis, delt, upålidelig og flygtig. Den forklarer ikke den stærke fornemmelse af identitet, der gennemtrænger bevidstheden – »jeg er«-følelsen. Find ud af, hvad der er roden til den følelse.

Sp.: Hvor dybt jeg end ser, finder jeg kun sindet. Og din vending »hinsides sindet« giver mig ingen nøgle til forståelse.

M.: Når du ser med sindet, kan du ikke gå ud over det. For at gå ud over det må du se bort fra sindet og dets indhold.

Sp.: Hvilken retning skal jeg se i?

M.: Alle retninger er inden for sindet. Jeg beder dig ikke om at se i nogen bestemt retning. Se bare bort fra alt det, der sker i dit sind, og bring det til »jeg er«-følelsen. »Jeg er« er ikke en retning; det er negationen af alle retninger. Til sidst må selv »jeg er« forsvinde, og du behøver ikke blive ved med at slå det indlysende fast. At bringe sindet til »jeg er«-følelsen hjælper blot med til at vende sindet bort fra alt muligt andet.

Sp.: Hvor fører det hele mig hen?

M.: Når sindet bliver holdt væk fra sine spekulationer, bliver det roligt. Hvis du ikke forstyrrer denne ro, men bliver i den, vil du opdage, at du er gennemtrængt af et lys og en kærlighed, som du aldrig før har kendt; og alligevel genkender du det med det samme som din egen natur. Når du een gang har været igennem denne erfaring, vil du aldrig blive det samme menneske igen; det rastløse sind vil måske bryde roen og udslette visionen; men erfaringen vil uvægerlig komme tilbage, forudsat at man bliver ved at arbejde for det. Til sidst vil den dag oprinde, hvor alle lænker er bristet, hvor vrangforestillinger og bindinger er ophørt, og hvor livet bliver en ophøjet koncentration i nuet.

Sp.: Hvad forskel gør det?

M.: Sindet er der ikke mere. Der er kun virksom kærlighed.

Sp.: Hvordan kan jeg genkende denne tilstand, når den indtræffer?

M.: Der vil ikke være nogen frygt.

Sp.: Hvordan kan jeg være uden frygt, når verden omkring mig er fuld af mysterier og farer?

M.: Din egen lille krop er også fuld af mysterier og farer, og alligevel er du ikke bange for den, fordi du går ud fra, at det er din egen. Hvad du ikke ved, er, at hele universet er din krop, så du behøver ikke at frygte noget. Måske kan man sige, at du har to kroppe, den personlige og den universelle. Den personlige kommer og går, den universelle er altid med dig. Hele skabelsen er din universelle krop. Du er så forblændet af alt det personlige, at du ikke ser det universelle. Denne forblændelse holder ikke op af sig selv; den skal tilintetgøres med dygtighed og med fuldt overlæg. Når du har gennemskuet alle illusionerne og opgivet dem, når du den uskyldige og fejlfri tilstand, hvor enhver skelnen mellem det personlige og det universelle ikke eksisterer mere.

Sp.: Jeg er et menneske og er derfor begrænset i rum og tid. Jeg optager kun lidt plads og varer kun få øjeblikke. Jeg kan slet ikke fatte mig selv som evig og altgennemtrængende.

M.: Det er du ikke desto mindre. Efterhånden som du trænger dybt ned i dig selv for at finde din sande natur, vil du opdage, at det kun er din krop, der er lille, og kun din hukommelse, der er kort, medens livets uendelige ocean er dit.

Sp.: Der er en modsigelse mellem selve ordene »jeg« og »universel«. Det ene udelukker det andet.

M.: Vist gør det ikke det. Følelsen af identitet gennemtrænger det universelle. Søg, og du skal finde den universelle person, som er dig selv og uendelig meget mere.

Begynd under alle omstændigheder med at prøve at forstå, at verden er i dig; det er ikke dig, der er i verden.

Sp.: Hvordan kan det gå til? Jeg er kun en del af verden. Hvordan kan hele verden indeholdes i delen, hvis det ikke er en refleksion – som et spejl?

M.: Det er rigtigt, hvad du siger. Din personlige krop er en del, hvori helheden genspejles på en vidunderlig måde. Men du har også en universel krop. Du kan ikke engang påstå, at du ikke kender den, for du ser og oplever den hele tiden. Du kalder den bare »verden« og er bange for den.

Sp.: Jeg føler, at jeg kender min lille krop, mens jeg ikke kender den anden – undtagen gennem videnskaben.

M.: Din lille krop er fuld af mysterier og undere, du ikke kender. Også dér er videnskaben din eneste vejleder. Du bliver beskrevet både af anatomen og af astronomien.

Sp.: Selv om jeg accepterer din doktrin om den universelle krop som arbejdsteorien, hvordan kan jeg så afprøve den, og hvordan kan den gavne mig?

M.: Ved at erkende dig selv som den, der bor i begge de to kroppe, vil du ikke fornægte noget. Hele universet vil blive dit anliggende; du vil elske alt levende og hjælpe med den største ømhed og visdom. Dine interesser vil ikke være i konflikt med andres; al udnyttelse vil holde op; alle dine handlinger vil gøre gavn, enhver udvikling vil være en velsignelse.

Sp.: Det er altså meget fristende, men hvordan skal jeg bære mig ad med at realisere mit universelle væsen?

M.: Du har to muligheder. Du kan hengive dig med hjerte og sind til at gå på opdagelse i dig selv, eller du kan tro mig på mine ord og handle derefter. Med andre ord bliver du enten fuldstændig selv-optaget eller fuldstændig u-selv-optaget; det er ordet »fuldstændig«, der er vigtigt. Du må gå til yderligheder for

at nå det Højeste.

Sp.: Hvordan kan jeg, så lille og begrænset jeg er, håbe at nå sådanne højder?

M.: Erkend dig selv som bevidsthedsocéanet, hvori alting sker. Det er ikke vanskeligt. Med en lille smule agtpågivenhed og med nøje iagttagelse af dig selv vil du opdage, at ingen begivenhed er uden for din bevidsthed.

Sp.: Verden er fuld af begivenheder, der ikke kommer til min bevidsthed.

M.: Selv din krop er fuld af tildragelser, der ikke kommer til din bevidsthed. Det forhindrer dig ikke i at sige, at kroppen er din egen. Du kender verden, nøjagtigt som du kender din krop – gennem dine sanser. Det er dit sind, der har skilt verden uden for din hud fra verden indenfor og sat dem i modsætningsforhold. Dette har skabt frygt og had og alle livsens ulykker.

Sp.: Hvad jeg ikke kan følge dig i, er det, du siger om at gå hinsides bevidstheden. Jeg forstår ordene, men jeg kan ikke se oplevelsen for mig. Til syvende og sidst har du selv sagt, at al oplevelse foregår i bevidstheden.

M.: Du har ret i, at oplevelse ikke kan foregå uden for bevidstheden. Men oplevelsen af ren væren er der alligevel. Der findes en tilstand hinsides bevidstheden, som ikke er ubevidst. Der er nogle, der kalder den overbevidsthed, ren bevidsthed eller den højeste bevidsthed. Det er ren opmærksomhed uden subjekt-objekt-forbindelse.

Sp.: Jeg har studeret teosofi, og jeg føler mig ikke fortrolig med noget af det, du siger. Jeg indrømmer, at teosofien kun beskæftiger sig med det manifesterede. Den beskriver universet og dets beboere med mange detaljer. Den giver plads til mange planer i stoffets verden og dertil svarende oplevelsesplaner; men den synes ikke at gå udover dem. Det, du taler om, overskrider al oplevelse. Hvis det ikke er muligt at opleve det, hvorfor så overhovedet tale om det?

M.: Bevidstheden fungerer uregelmæssigt, med mange afbrydelser. Alligevel er der en vedvarende identitet. Hvad skyldes denne følelse af vedvarende identitet, hvis ikke noget hinsides

bevidstheden?

Sp.: Hvis jeg er noget, der ligger hinsides sindet, hvordan kan jeg så forandre mig?

M.: Er det nødvendigt at forandre noget som helst? Sindet forandrer sig alligevel hele tiden. Betragt dit sind lidenskabsløst; det er nok til at berolige det. Når det er roligt, kan du gå ud over det. Lad være med at holde det beskæftiget hele tiden. Stop det – og vær bare til. Hvis du giver det hvile, vil det falde til ro og genvinde sin renhed og styrke. Vedvarende tænkning svækker det.

Sp.: Hvis mit sande væsen altid er hos mig, hvorfor ved jeg det så ikke?

M.: Fordi det er meget fint, og dit sind er groft, fuldt af grove tanker og følelser. Hvis du afklarer dit sind og bringer det til ro, lærer du dig selv at kende, som du er.

Sp.: Behøver jeg sindet for at lære mig selv at kende?

M.: Du er hinsides sindet, men du får din viden gennem sindet. Det er klart, at din videns omfang, dybde og karakter afhænger af det instrument, du bruger. Forbedrer du dit instrument, så forbedrer du dine kundskaber.

Sp.: For at have fuldkommen viden må jeg have et fuldkomment sind.

M.: Et roligt sind er alt, hvad du har brug for. Så snart dit sind er roligt, vil alt andet komme i orden. Ligesom solen gør verden aktiv, når den står op, således skaber selv-årvågenhed forandringer i sindet. I lyset af rolig og vedvarende selv-årvågenhed vækkes indre energier og udfører mirakler uden anstrengelse fra din side.

Sp.: Vil du dermed sige, at det største arbejde bliver gjort, uden at man arbejder?

M.: Netop. Du må forstå, at oplysning er din bestemmelse. Du skal samarbejde med din skæbne, ikke gå imod den og ikke lægge dig i vejen for den. Lad den få lov til at opfyldes. Alt, hvad du skal gøre, er at være opmærksom på de forhindringer, der bliver skabt af det tåbelige sind.

11. Al søgen efter lykke bunder i fortvivlelse

14. august 1971

Sp.: Jeg kommer fra England og er på vej til Madras. Der skal jeg møde min far, og vi skal køre i bil til London. Jeg skal studere psykologi. Jeg ved endnu ikke, hvad jeg vil gøre, når jeg får min eksamen. Måske vil jeg prøve at gå ind i erhvervspsykologi eller psykoterapi. Min far er praktiserende læge, og jeg vil måske følge i hans fodspor. Men det tilfredsstiller ikke al min søgen. Der findes spørgsmål, der ikke forandrer sig med tiden. Jeg har forstået, at du har svar på sådanne spørgsmål, og det er derfor, jeg er kommet for at møde dig.

M.: Jeg tvivler på, at jeg er den rette til at besvare spørgsmål. Jeg ved meget lidt om ting og folk. Jeg ved kun, at jeg er, og så meget ved du også. Vi er jævnbyrdige.

Sp.: Selvfølgelig ved jeg, at jeg er, men jeg ved ikke, hvad det betyder.

M.: Det, du regner for at være »jeg« i »jeg er« – det er ikke dig. Det er naturligt at vide, at du *er*, men at vide, *hvad* du er, kræver mange undersøgelser. Du bliver nødt til at udforske hele bevidsthedsfeltet og gå ud over det. For at gøre dette må du finde den rette lærer og skabe de betingelser, der er nødvendige for undersøgelsen. Stort set er der to veje – den ydre og den indre. Enten lever du sammen med en, der kender sandheden, og underkaster dig helt hans ledelse og hans formende indflydelse, eller også søger du den indre leder og følger det indre lys, hvor det end fører dig hen. I begge tilfælde må du se bort fra dine personlige ønsker og din frygt. Du lærer enten gennem nærværelse eller gennem udforskning – den passive eller den aktive vej. Enten lader du dig bære af livets og kærlighedens flod, som din guru repræsenterer, eller du stræber på egen hånd, ledet af din indre stjerne. I begge tilfælde må du klemme på; det må være alvor for dig. Det er sjældent, at mennesker har held til at finde nogen, der er værdige til deres tillid og kærlighed. De fleste må gå den hårde vej, intelligensens og forståelsens vej –

skelneevnens og frigørelsens vej (*viveka-vairagya*). Denne vej er åben for alle.

Sp.: Det er et held, at jeg er kommet her; selv om jeg rejser i morgen, kan en samtale med dig måske have indflydelse på hele mit liv.

M.: Ja, når du først har sagt »jeg vil finde sandheden«, så vil hele dit liv blive dybt påvirket af det. Alle dine mentale og fysiske vaner, følelser og stemninger, ønsker og frygtsomhed, planer og beslutninger – alt vil undergå meget dybtgående forandringer.

Sp.: Når jeg først har besluttet mig til at finde virkeligheden, hvad gør jeg så?

M.: Det afhænger af dit temperament. Hvis du går til det med alvor, vil enhver vej, du vælger, føre dig til målet. Alvoren er den afgørende faktor.

Sp.: Hvad er alvorens kilde?

M.: Det er den instinktive hjemlængsel, der får fuglen til at finde hjem til reden og fisken tilbage til den bjergbæk, hvor den blev udklækket. Når frugten er moden, vender frøet tilbage til jorden. Modenhed er alt.

Sp.: Hvad vil modne mig? Har jeg brug for erfaring?

M.: Du har allerede al den erfaring, du behøver; ellers var du ikke kommet her. Du behøver ikke samle mere; du må snarere gå ud over erfaringen. Hvilken anstrengelse du end gør dig, hvilken metode (*sadhana*) du end følger, vil den kun afføde mere erfaring, men ikke bringe dig hinsides erfaringen. Det vil heller ikke hjælpe dig at læse bøger. De vil berige dit sind, men den person, du er, vil forblive uberørt. Hvis du venter nogen materiel, mental eller åndelig fordel af din søgen, har du misforstået det hele. Sandhed skaffer dig ingen fordele. Den giver dig ingen højere status, ingen magt over andre; det eneste, du får, er sandheden og frigørelse fra det falske.

Sp.: Sandheden giver da én magt til at hjælpe andre.

M.: Det er bare indbildning – hvor ædel den end er. I sandhedens navn hjælper du ikke andre, fordi der ingen andre er. Du inddeler folk i ædle og uædle, og du beder de ædle hjælpe de

uædle. Du adskiller og vurderer, du dømmes og fordømmer – du ødelægger det i sandhedens navn. I dit blotte ønske om at formulere sandheden fornægter du den, fordi den ikke kan rummes i ord. Sandheden kan kun udtrykkes ved fornægtelse af det falske – i handling. Det gør du ved at erkende (*viveka*) falskheden som falsk og afvise den (*vairagya*). At give afkald på det falske giver frihed og styrke; det åbner vejen til fuldkommenhed.

Sp.: Hvornår ved jeg, at jeg har fundet sandheden?

M.: Når den tanke, at ditten eller datten er sandt, ikke opstår. Sandheden forfægter ikke sig selv. Sandheden viser sig ved, at man erkender falskheden som falsk og afviser den. Det er nytteløst at søge sandheden, når sindet ikke ser falskheden. Det må være helt rensset for falskhed, før sandheden kan dages for det.

Sp.: Men hvad er falskhed?

M.: Det, som ingen væren har, er med sikkerhed falsk.

Sp.: Hvad mener du med »ikke at have væren«? Det falske er der – benhårdt.

M.: Det selvmodsigende har ingen væren; eller det har kun flygtig væren, hvad der er det samme. For det, der har en begyndelse og en slutning, har ingen midte. Det er hult. Det har kun det navn og den form, som sindet har givet det, men det har hverken substans eller essens.

Sp.: Hvis alt, hvad der forgår, ingen væren har, så har universet heller ingen væren.

M.: Hvem har nogen sinde nægtet det? Selvfølgelig har universet ingen væren.

Sp.: Hvad har så væren?

M.: Det, hvis eksistens ikke er afhængig af noget, det, som ikke opstår, når universet opstår, og forgår, når universet forgår; det, der ikke behøver noget bevis, men som giver virkelighed til alt, hvad det kommer i berøring med. Det er det falskes natur, at det en kort stund forekommer virkeligt. Man kunne sige, at det sande bliver fader til det falske. Men det falske er begrænset i tid

og rum og er skabt af omstændighederne.

Sp.: Hvordan skal jeg blive af med det falske og få sikkerhed for det virkelige?

M.: Hvad er dit formål?

Sp.: At leve et bedre liv, et mere tilfredsstillende, integreret og lykkeligt liv.

M.: Hvad sindet undfanger, må være falsk, for det kan ikke være andet end relativt og begrænset. Det virkelige er ufatteligt og kan ikke sættes i noget formåls tjeneste. Det må ønskes for sin egen skyld.

Sp.: Hvordan kan jeg ønske det ufattelige?

M.: Hvad andet er værd at ønske sig? Det er givet, at det virkelige ikke kan ønskes på samme måde, som en ting kan ønskes. Men du kan erkende det uvirkelige som uvirkeligt og afvise det. Det er afvisningen af det falske, der åbner sandhedens vej.

Sp.: Det forstår jeg godt; men hvordan ser det så ud i det daglige liv?

M.: Din selvoptagethed og din bekymring for dig selv er brændpunkter for det falske. Dit daglige liv svinger mellem ønsker og frygt. Iagttag det intenst – så vil du opdage, hvordan sindet antager utallige navne og former, som en flod, der fråder mellem store sten. Følg hver eneste handling tilbage til dens selviske motiv, og undersøg motivet omhyggeligt, indtil det opløses.

Sp.: For at leve må man sørge for sig selv – man må tjene penge til sig selv.

M.: Du behøver ikke tjene penge til dig selv, men du bliver måske nødt til at tjene til kone og børn. Du kan blive nødt til at arbejde for andres skyld; bare det at holde sig i live kan være et offer. Der er ikke nogen som helst grund til at være egoistisk. Afvis ethvert selvisk motiv, så snart du opdager det; så behøver du ikke søge efter sandheden; sandheden vil finde dig.

Sp.: Der er nogle få ting, man ikke kan undvære.

M.: Er de ikke blevet givet dig, siden du blev undfanget? Opgiv selvoptagethedens trældom og vær det, du er – intelligens og kærlighed i virksomhed.

Sp.: Men man skal jo overleve.

M.: Du kan ikke undgå at overleve. Dit virkelige JEG er tidløst, hinsides fødsel og død. Kroppen vil overleve, så længe der er brug for den. Det er ikke så vigtigt, at den lever længe. Et fuldt liv er bedre end et langt liv.

Sp.: Hvem kan sige, hvad et fuldt liv er? Det afhænger af min kulturelle baggrund.

M.: Hvis du søger virkeligheden, må du sætte dig ud over alle baggrunde og kulturer, alle tanke- og følelsesmønstre. Selv tanken om at være en mand, en kvinde, endda menneske, må opgives. Livsoceanet indeholder alt – ikke bare mennesker. Så opgiv først og fremmest al selv-identifikation; hold op med at se dig selv som sådan eller sådan, som dit eller dat, som det ene eller det andet. Opgiv al selvoptagethed, gør dig ingen bekymringer om din materielle eller åndelige velfærd, opgiv alle ønsker, både de lavere og de finere, og hold op med at tænke på nogen form for præstationer. Du er fuldkommen her og nu; du mangler absolut ingenting.

Det betyder ikke, at du skal være tankeløs og dumdristig, ubetænksom eller ligeglad; det er bare den tilgrundliggende bekymring for en selv, der må slippes. Du har behov for mad, klæder og tag over hovedet til dig selv og dine; men det vil ikke skabe problemer, så længe behovet ikke bliver til grådighed. Lev i harmoni med tingene, som de er, og ikke som de synes at være.

Sp.: Hvis jeg ikke er et menneske, hvad er jeg så?

M.: Det, der får dig til at tro, at du er et menneske, er ikke menneskeligt. Det er kun et dimensionsløst bevidsthedspunkt, et bevidst intet; det eneste, du kan sige om dig selv, er: JEG ER. Du er ren væren – opmærksomhed – lyksalighed. Erkendelsen af dette er målet for al søgen. Det når du, når du indser, at alt, hvad du tror, du er, kun er indbildning, og står udenfor i klar erkendelse af det flygtige som flygtigt, det indbildte som indbildt, det uvirkelige som uvirkeligt. Det er overhovedet ikke svært,

men det er nødvendigt at være fri for tilknytning. Det, der gør det så svært at se det sande, er denne klyngen sig til det falske. Når du først har forstået, at det falske kræver tid, og at det, der kræver tid, er falsk, så er du nærmere virkeligheden, som er tidløs, som altid er i *nuet*. Evighed i tid er bare gentagelse, som urets gang; den flyder i det uendelige fra fortiden ind i fremtiden, en tom uendelighed. Det er virkeligheden, der gør nuet så vitalt, så forskelligt fra fortid og fremtid, som kun er mentale. Hvis du behøver tid for at præstere noget, må det være falsk. Det virkelige er altid med dig. Du behøver ikke vente for at være, hvad du er. Du må blot ikke tillade dit sind at søge uden for dig selv. Når du ønsker noget, må du spørge dig selv: Har jeg virkelig brug for det? – Og hvis svaret er nej, så opgiv det bare.

Sp.: Må jeg ikke være lykkelig? Der er måske en eller anden ting, jeg ikke har behov for, men hvis den nu kan gøre mig lykkelig, skulle jeg så ikke tage imod den alligevel?

M.: Intet kan gøre dig lykkeligere, end du er. Al søgen efter lykke er fortvivlelse og fører til mere fortvivlelse. Den eneste lykke, der er sit navn værd, er den bevidste værens naturlige lykke.

Sp.: Skal jeg ikke samle en masse erfaringer, før jeg kan nå et så højt niveau af opmærksomhed?

M.: Erfaringer efterlader kun erindringer og gør den byrde, der er tung nok, endnu tungere. Du har ikke brug for flere erfaringer. Det er nok med dem, du allerede har, og hvis du synes, du behøver flere, så kik ind i andre menneskers hjerter. Der vil du finde en mangfoldighed af oplevelser, som du ikke ville være i stand til at gennemgå, om du så havde tusinder af år til det. Lær af andres sorger og spar dig for dine egne. Det er ikke oplevelser, du har behov for, men frihed for al oplevelse. Vær ikke grådig efter oplevelser; du har ikke brug for dem.

Sp.: Har du ikke selv oplevelser?

M.: Tingene sker omkring mig, men jeg deltager ikke i dem. En hændelse bliver først til en oplevelse, når jeg er følelsesmæssig involveret. Jeg befinder mig i en tilstand, som er hel, som ikke forsøger at gøre sig bedre; hvad skal jeg bruge erfaring til?

Sp.: Man er da nødt til at have kundskaber, uddannelse.

M.: Når man har med ting at gøre, er det nødvendigt at have kendskab til tingene. Når man har med mennesker at gøre, må man have indsigt og sympati. Når man har med sig selv at gøre, behøver man ingenting. Vær, hvad du er, bevidst væren, og kom ikke bort fra dig selv.

Sp.: Universitetsundervisning er overordentlig nyttig.

M.: Uden tvivl – det sætter dig i stand til at tjene dit brød; men det lærer dig ikke at leve. Du studerer psykologi; det kan måske hjælpe dig i visse situationer; men kan psykologien lære dig at leve? Livet er kun sit navn værd, hvis det genspejler virkeligheden i handling. Intet universitet kan lære dig at leve, så du den dag, døden kommer, kan sige: »Jeg har levet mit liv rigtigt; jeg behøver ikke at leve igen«. De fleste af os dør i håbet om at kunne leve igen. Så mange fejl vi har begået, så meget, vi har ladet være ugjort. De fleste mennesker vegeterer, men lever ikke. De samler bare på oplevelser og beriger deres erindring. Men oplevelse er fornægtelse af virkeligheden, som ikke kan sanses og begribes, hverken af kroppen eller af sindet, selv om den indeholder og transcenderer dem begge.

Sp.: Men erfaring er da uhyre nyttig. Gennem erfaring lærer man at lade være at røre ved flammen.

M.: Jeg har allerede forklaret dig, at viden er overordentlig nyttig, når det drejer sig om ting. Men den fortæller dig ikke, hvordan du skal behandle dig selv og andre, hvordan livet skal leves. Her taler vi ikke om at køre bil eller tjene penge. Det kræver erfaring. Men til at være dit eget lys kan materielle kundskaber ikke hjælpe dig. Du har brug for noget meget inderligere og dybere end andenhåndsviden for at blive dig selv i ordets sande betydning. Dit ydre liv er uvæsentligt; du kan være natvægter og leve lykkeligt; det, der betyder noget, er, hvad du er inderst inde. Din indre fred og glæde må du selv vinde; det er meget sværere end at tjene penge. Intet universitet kan lære dig at være dig selv. Den eneste måde at lære det på er gennem praksis. Begynd lige med det samme at være dig selv. Kasser alt det, du ikke er, og gå bestandig dybere. Som en mand, der graver en brønd, kasserer alt det, der ikke er vand, indtil han når til det vandførende lag, på samme måde må du kaste alt det væk, der ikke er af dig, indtil der ikke er noget tilbage, du kan skille dig af

med. Du bliver klar over, at det, der bliver tilbage, ikke er noget, sindet kan hage sig fast i. Du er ikke engang et menneske. Du er bare – et opmærksomhedspunkt med udstrækning i tid og rum og hinsides begge – den yderste årsag, der selv er uden årsag. Hvis du spørger mig: Hvem er du? – så vil mit svar være: Ikke noget bestemt: alligevel er jeg.

Sp.: Hvis du ikke er noget bestemt, må du være det universelle.

M.: Hvad er det at være universel – ikke som en idé, men som en måde at leve på? At leve universelt er at undgå at adskille og gøre modstand, og at forstå og elske alt, hvad man kommer i berøring med. Det er at være i stand til ærligt at sige: Jeg er verden; verden er mig; jeg er hjemme i verden; det er min egen verden. Al eksistens er min eksistens; al bevidsthed er min bevidsthed; al sorg er min sorg; og al glæde er min glæde. Det er at leve universelt. Alligevel er din og min sande væren hinsides universet og ligger derfor uden for kategorier som »det særlige« og »det universelle«. Det er, som det er – helt uafhængigt og sig selv nok.

Sp.: Jeg synes, det er svært at forstå.

M.: Du må give dig tid til at gruble over disse ting. De gamle riller i din hjerne må slettes, uden at der dannes nye. Du må erkende dig selv som det ubevægelige bagved og hinsides det, der bevæger sig – det tavse vidne til alt, hvad der sker.

Sp.: Betyder det, at jeg må opgive enhver tanke om et aktivt liv?

M.: Slet ikke. Der kommer ægteskab, der kommer børn, der skal tjenes penge til at sørge for familien. Det vil altsammen ske som en naturlig udvikling af begivenheder; for skæbnen må fyldestgøres. Du vil gå igennem det uden modstand og se opgaverne i øjnene, som de kommer, opmærksomt og indgående, såvel i småt som i stort; men den generelle holdning vil være hengivenhed uden tilknytning, enorm velvilje uden forventning om gengæld, bestandig given uden at forlange noget. I ægteskabet er du hverken manden eller konen; du er kærligheden mellem de to. Du er den klarhed og venlighed, der gør alt velordnet og lykkeligt. Det forekommer dig måske uklart, men hvis du tænker

nærmere over det, vil du forstå, at det mystiske er yderst praktisk, for det gør dit liv lykkeligt skabende. Din bevidsthed stiger op til en højere dimension, hvorfra du ser alting meget tydeligere og mere intenst. Du erkender, at den person, du blev ved fødslen, og som vil holde op med at eksistere ved døden, er tidsbegrænset og illusorisk. Du er ikke den sensuelle, følelsesbestemte, intellektuelle person, fanget i begær og frygt. Find ud af dit virkelige væsen. Filosofiens og psykologiens fundamentale spørgsmål er »Hvad er jeg?« Træng dybt ind i det.

12. Oplevelse er ikke det virkelige

4. september 1971

M.: Søgeren er den, der søger sig selv. Han opdager hurtigt, at han ikke kan være sin krop. Når først den overbevisning – »jeg er ikke kroppen« – bliver så fast forankret, at han ikke længere kan føle, tænke og handle på kroppens vegne, vil han let forstå, at han er den universelle væren, der ved og virker; at hele universet er virkeligt, bevidst og aktivt i ham og gennem ham. Dette er problemets kerne. Enten er du kropsbevidst og slave af omstændighederne, eller også er du selve den universelle bevidsthed med fuld kontrol over alle begivenheder.

Alligevel er individuel eller universel bevidsthed ikke min sande bolig; jeg er ikke i den, den er ikke min, der er intet af mig i den. Jeg er hinsides, skønt det ikke er let at forklare, hvordan man hverken kan være bevidst eller ubevidst, men netop hinsides. Jeg kan ikke sige, at jeg er i Gud, eller at jeg er Gud; Gud er det universelle lys og den universelle kærlighed, det universelle vidne; jeg er endog hinsides det universelle.

Sp.: Så er du uden navn og form. Hvad slags væren har du?

M.: Jeg er det, jeg er – hverken med form eller uden form, hverken bevidst eller ubevidst; jeg står uden for alle disse kategorier.

Sp.: Det er altså *neti-neti*-holdningen (ikke dette, ikke hint).

M.: Du kan ikke finde mig ved benægtelse alene; jeg er lige så vel alt som intet; hverken begge dele eller ingen af delene. Disse definitioner kan bruges om universets herre, ikke om mig.

Sp.: Prøver du at fortælle mig, at du slet ikke er noget?

M.: Nej da! Jeg er hel og fuldkommen. Jeg er al værens væsen, al videns viden, al lykkes fylde. Du kan ikke reducere mig til tomhed.

Sp.: Hvis du er hinsides ord, hvad skal vi så tale om? Metafysisk set er der sammenhæng i det, du siger; der er ingen indre modsigelse. Men for mig er der ingen føde i det, du siger. Det ligger så helt uden for de behov, der trænger sig på hos mig. Når jeg beder om brød, giver du mig ædelstene. De er uden tvivl smukke, men jeg er sulten.

M.: Det passer ikke. Jeg tilbyder dig lige netop det, du har brug for – opvågning. Du er ikke sulten, og du har ikke brug for brød. Du har behov for at stoppe op, give slip, gøre dig fri. Du har ikke behov for det, du tror. Du kender ikke dit virkelige behov, men det gør jeg. Du har behov for at vende tilbage til den tilstand, jeg er i – din naturlige tilstand. Alt, hvad du ellers kan tænke på, er illusion og forhindring. Tro mig, du har ikke behov for andet end at være, hvad du er. Du tror, du bliver mere værdifuld ved at eje meget. Det er, som om guldet forestillede sig, at en tilsætning af kobber ville gøre det bedre. Udelukkelse og renselse, afkald på alt, hvad der er fremmed for din natur – det er tilstrækkeligt. Alt andet er forfængelighed.

Sp.: Det er lettere sagt end gjort. Et menneske kommer til dig med mavepine, og du råder ham til at give sin mave fra sig. Uden sindet ville der selvfølgelig ingen problemer være. Men sindet er der – yderst håndgribeligt.

M.: Det er sindet, som fortæller dig, at sindet er der. Lad dig ikke narre. Alle de endeløse argumenter om sindet er fabrikeret af sindet selv, til dets egen beskyttelse, fortsættelse og udvidelse. Når du blidt vægrer dig ved at tage hensyn til sindets krumspring og krampetrækninger, kan du bringes ud over det.

Sp.: Mester, jeg er en ydmyg søgende, men du er selve den højeste virkelighed. Nu kommer den søgende til den højeste for at blive oplyst; hvad gør den højeste?

M.: Hør efter det, jeg bliver ved med at forklare dig, og hold dig til det. Tænk hele tiden på det – og ikke på andet. Når du er nået

så langt, så opgiv alle tanker, ikke alene om verden, men også om dig selv. Hold dig uden for alle tanker, i tavs, årvågen væren. Det, du når frem til, er allerede i dig og venter på dig, så der er ikke tale om, at du opnår mere, end du har i forvejen.

Sp.: Du siger altså, at jeg skal holde op med at tænke og blive ved at holde fast i »jeg er«-tanken?

M.: Ja, og tøm enhver tanke, der opstår i forbindelse med »jeg er«, for al mening; hæft dig ikke ved den.

Sp.: Jeg møder tilfældigvis mange unge mennesker, der kommer fra Vesten, og jeg synes, der er en grundlæggende forskel mellem dem og inderne. Det er, som om deres psyke (*antahkarana*) er anderledes. Det indiske sind fatter med lethed ideer som selv, virkelighed, rent sind, universel bevidsthed. Det er velkendte tanker; de smager lifligt. Det vesterlandske sind er ligegyldigt eller afvisende. Det konkretiserer begreberne og vil med det samme udnytte dem til gavn for anerkendte værdier. Disse værdier er ofte personlige – sundhed, velvære, velstand; somme tider er de sociale – et bedre samfund, et lykkeligere liv for alle; alt hænger sammen med verdslige problemer, personlige og upersonlige. En anden vanskelighed, man tit kommer ud for, når man taler med vesterlændinge, er, at for dem er alt oplevelse, ligesom de vil opleve mad, drikke og kvinder, kunst og rejser, vil de også opleve yoga, realisering og frigørelse. For dem er det bare endnu en oplevelse, der kan fås for penge. De forestiller sig, at sådan en oplevelse kan købes, og de handler om prisen. Når en guru forlanger en for høj pris i tid og indsats, går de til en anden, der tilsyneladende tilbyder meget lempeligere afbetalingsvilkår; men de er belastet med betingelser, der ikke kan opfyldes. Det er den gamle historie om ikke at tænke på den grå abe, når man skal sluge medicinen. I dette tilfælde drejer det sig om at lade være med at tænke på verden, at opgive al selvished, at udrydde alle ønsker, at leve i fuldkomment cølibat, og så videre. Naturligvis foregår der en uhyre masse svindel på alle planer, og resultaterne er intet værd. Nogle guruer opgiver i lutter fortvivlelse al disciplin, foreskriver ingen regler, men anbefaler ubesværethed, naturlighed, simpelthen at leve i passiv årvågenhed uden regler for, hvad der er tilladt, og hvad der ikke er tilladt; der er også mange disciple, hvis tidligere erfaringer har fået dem til at afsky

sig selv så voldsomt, at de ligefrem ikke har lyst til at betragte sig selv. Hvis de ikke væmmes, keder de sig. De er overfyldt med viden om sig selv; de vil have noget andet.

M.: De skal ikke tænke på sig selv, hvis de ikke kan lide det. Lad dem opholde sig hos en guru, iagttage ham nøje og tænke på ham. De vil snart opleve en slags lyksalighed, der er helt ny for dem, og som de aldrig før har følt, undtagen måske i barndommen. Oplevelsen er så umiskendelig ny, at den vil gøre dem opmærksomme og vække deres interesse; og når først interessen er vakt, vil de begynde at arbejde metodisk.

Sp.: Den slags mennesker er meget kritiske og mistænksomme. De kan ikke være anderledes, eftersom de har lært meget og været igennem mange skuffelser. På den ene side vil de gerne have erfaring, på den anden side har de mistillid til den. Hvordan man skal nå dem, må Herren vide.

M.: Sand indsigt og kærlighed vil nå dem.

Sp.: Når de har haft en eller anden spirituel oplevelse, opstår der en anden vanskelighed. De beklager sig over, at oplevelsen ikke varer ved, at den kommer og forsvinder helt tilfældigt. Når de har fået fat på slikkepinden, vil de sutte på den hele tiden.

M.: Hvor sublim oplevelsen end er, så er den ikke det virkelige. Den kommer og går ifølge sin egen natur. Selvrealisation er ikke noget, man erhverver sig. Den har snarere natur af forståelse. Når man først har opnået den, kan man ikke miste den. På den anden side er bevidstheden foranderlig, flydende og underkastet forvandlinger fra det ene øjeblik til det andet. Fasthold ikke bevidstheden og dens indhold. Bevidsthedsindhold, der bliver holdt fast, ophører. Prøver man at fastholde et glimt af indsigt eller en pludselig følelse af lykke, ødelægger man det, man gerne vil bevare. Det, der kommer, må forsvinde. Det vedvarende ligger hinsides al kommen og gåen. Træng ind til al erfarings oprindelse, til følelsen af væren. Hinsides væren og ikke-væren ligger det virkeliges grænseløshed. Prøv og prøv igen.

Sp.: For at prøve må man have tro.

M.: Ønsket må først være der. Når ønsket er stærkt, kommer viljen til at prøve. Når ønsket er stærkt, har man ikke behov for

vished og succes. Man er parat til at spille.

Sp.: Et stærkt ønske og en stærk tro – det kommer ud på eet. De mennesker, jeg taler om, stoler hverken på deres forældre eller på samfundet – ikke engang på sig selv. Alt, hvad de har rørt ved, er blevet til aske. Giv dem en oplevelse, som er helt ægte, hævet over al tvivl, en oplevelse, som ligger hinsides sindets argumenter – så vil de følge dig til verdens ende.

M.: Men jeg gør jo ikke andet! Jeg drager utrættelig deres opmærksomhed mod den ene, den ubestridelige faktor, nemlig Væren. Væren behøver ingen beviser; den beviser alt andet. Hvis de bare trænger dybt ind i denne væren og afdækker den storhed og herlighed, som »jeg er« er porten til – når de overskrider denne tærskel, så vil deres liv blive fuldt af glæde og lys. Tro mig – den anstrengelse, det kræver, er intet i sammenligning med den erkendelse, man når frem til.

Sp.: Det er sandt, hvad du siger. Men den slags mennesker har hverken tillid eller tålmodighed. Selv en kortvarig anstrengelse trætter dem. Det er virkelig gribende at se dem famle i blinde og ikke være i stand til at holde fast ved den hjælpende hånd. På bunden er de så rare, men de er fuldkommen forvirrede. Jeg siger til dem: Man kan ikke få sandheden på sine egne betingelser. Man må acceptere vilkårene. Dertil svarer de: Nogle accepterer vilkårene, andre gør det ikke. At acceptere eller ikke at acceptere – det er uvæsentligt og tilfældigt. Virkeligheden er i alle. Der må være en vej, som alle kan gå, og som ikke er behæftet med betingelser.

M.: Der findes sådan en vej, som er åben for alle, for folk på ethvert trin, folk af alle samfundslag. Enhver er sig selv vær, og det er uddybelsen og udvidelsen af denne selv-årvågenhed, der er kongevejen. Kald det agtpågivenhed, bevidnen eller blot opmærksomhed. Vejen er åben for alle. Ingen er for umoden, og ingen kan gå fejl.

Men selvfølgelig er det ikke nok bare at være årvågen. Din agtpågivenhed må også gælde sindet. At bevidne er først og fremmest at holde et vågent øje med bevidsthedens bevægelser.

Sp.: Buddha lagde stor vægt på agtpågivenhed. Han forsikrede, at bare to ugers oprigtig øvelse er nok til at frigøre sindet. Og dog er der så få, der følger hans råd.

13. Søg bevidsthedens kilde

7. september 1971

Sp.: Forleden talte vi om det vesterlandske sinds væsen, og hvor vanskeligt det er for det at underkaste sig vedantas moralkodeks og intellektuelle disciplin. En af vanskelighederne ligger i de unge europæeres og amerikaneres bekymring over den katastrofale verdenssituation og det presserende behov for at afhjælpe den.

De har ingen tålmodighed med mennesker som dig, der prædiker personlig udvikling som forudsætning for en bedre verden. De siger, at det hverken er muligt eller nødvendigt. Menneskeheden er parat til en social, økonomisk eller politisk forandring af systemet. En verdensregering, et verdenspoliti, en verdensomfattende planlægning og afskaffelse af alle fysiske og ideologiske barrierer – det er tilstrækkeligt; det er ikke nødvendigt med en personlig forvandling. Menneskene skaber uden tvivl samfundet, men samfundet skaber også menneskene. I et humant samfund vil folk blive humane; desuden giver videnskaben svar på mange spørgsmål, som tidligere hørte ind under religionens område.

M.: Der er ingen tvivl om, at det er prisværdigt at stræbe efter at gøre verden bedre; det er i høj grad prisværdigt. Når det gøres uselvisk, klarer det sindet og gør hjertet rent. Men mennesket vil snart opdage, at det er en luftspejling, det løber efter. Der er altid mulighed for en lokal forbigående bedring, og en sådan har fundet sted igen og igen under en stor konges eller lærers indflydelse. Men den holder hurtigt op og efterlader menneskeheden i et nyt kredsløb af armod. Det ligger i det manifesteredes natur, at det gode og det dårlige i lige mål afløser hinanden. Den sande tilflugt findes kun i det unmanifesterede.

Sp.: Råder du os til virkelighedsflugt?

M.: Tværtimod. Den eneste vej til fornyelse går gennem tilintetgørelse. Du må smelte de gamle smykker om til formløst guld, før du kan forme nye. Kun de mennesker, der er gået hinsides verden, kan forandre verden. Det er aldrig sket på anden måde. De få, hvis indflydelse har været af lang varighed,

har alle været kendere af virkeligheden. Tal ikke om at hjælpe verden, før du har nået deres niveau.

Sp.: Det er ikke floderne og bjergene, men menneskene, vi vil hjælpe.

M.: Der er ikke andet i vejen med verden end de mennesker, der gør den dårlig. Bed dem om at opføre sig ordentligt.

Sp.: Begær og frygt får dem til at opføre sig, som de gør.

M.: Netop. Så længe menneskenes adfærd domineres af begær og angst, er der ikke meget håb. Og for at vide, hvordan du kan nærme dig menneskene på en effektiv måde, må du selv være helt frigjort fra begær og angst.

Sp.: Der er visse tilgrundliggende former for begær og frygt, som er forbundet med føde, sex og død og derfor er uundgåelige.

M.: Det er behov, og som behov er de lette at imødekomme.

Sp.: Er selv døden et behov?

M.: Når du har levet et langt og frugtbart liv, føler du behov for at dø. Begær og frygt er kun ødelæggende, når de bliver brugt forkert. Ønsk i hvert fald det rigtige, og frygt det forkerte. Når folk ønsker det, der er forkert, og frygter det, der er rigtigt, skaber de kaos og fortvivlelse.

Sp.: Hvad er ret, og hvad er forkert?

M.: Relativt set er det, der volder lidelse, forkert, og det, der lindrer den, er rigtigt. Under det absoluttes synsvinkel er det, der bringer en tilbage til virkeligheden, rigtigt, og det, der slører virkeligheden, er forkert.

Sp.: Når vi taler om at hjælpe menneskeheden, så drejer det sig om at bekæmpe uorden og lidelse.

M.: Du *taler* bare om at hjælpe. Har du nogensinde hjulpet, *virkeligt* hjulpet, et eneste menneske? Har du nogensinde bragt en sjæl ud over behovet for yderligere hjælp? Hvordan kan du give et mennesket et skudsmål, hvilende på fuld forståelse af hans pligter og muligheder, hvis du ikke har indsigt i hans sande væsen? Når du ikke ved, hvad der er godt for dig selv, hvordan kan du så vide, hvad der er godt for andre?

Sp.: Det er godt for alle at have nok at leve af. Du er måske Gud selv, men for at tale med os må du have en velnæret krop.

M.: Det er jer, der har brug for min krop for at høre mig tale. Jeg er ikke min krop, og jeg behøver den ikke. Jeg er kun vidnet. Jeg har ingen form, som er min egen.

I er så vant til at tænke på jer selv som kroppe, der har bevidsthed, at I simpelthen ikke kan forestille jer bevidsthed, der har krop. Når I først forstår, at eksistens i kroppen kun er en sindstilstand, en bevægelse i bevidstheden, at bevidstheds-oceanet er uendeligt og evigt, og at I kun er vidner, når I er i berøring med bevidstheden, så vil I blive i stand til at trække jer tilbage helt hinsides bevidstheden.

Sp.: Vi har hørt, at der er mange eksistensplaner. Lever og fungerer du på alle planerne? Mens du er på jorden, er du så også i himmelen (*swarga*)?

M.: Jeg kan ikke findes nogen steder. Jeg er ikke en ting, der kan have en plads blandt andre ting. Alle ting er i mig, men jeg er ikke blandt ting. I taler om overbygningerne, mens jeg beskæftiger mig med det fundamentale. Overbygningerne opstår og forgår, men fundamentene består. Jeg er ikke interesseret i det flygtige, men I taler ikke om andet.

Sp.: Tilgiv mig, at jeg stiller et mærkeligt spørgsmål. Hvis en eller anden huggede dit hoved af med et sværd så skarpt som et barberblad, hvilken forskel ville det så gøre for dig?

M.: Ingen som helst. Kroppen ville miste sit hoved. Visse kommunikationslinjer ville blive afbrudt. Det er det hele. To mennesker taler sammen i telefonen, og ledningen bliver afbrudt. Der sker ikke noget for de to mennesker; de må bare finde en anden måde at kommunikere på. Bhagavadgita siger: »Sværdet kløver det ikke«. Sådan er det, bogstaveligt talt. Det er bevidsthedens natur at overleve sine udtryksmidler. Den er som ild: den fortærer brændstoffet uden selv at fortæres. Akkurat ligesom en ild kan overleve et bjærg af brændstof, overlever bevidstheden utallige kroppe.

Sp.: Brændstoffet indvirker på flammen.

M.: Så længe det varer. Bruger man et andet brændstof, ændrer flammen farve og udseende.

Nu taler vi sammen. Det kræver nærværelse. Vi kan ikke tale sammen, medmindre vi begge er nærværende. Men nærværelse i sig selv er ikke nok. Ønsket om at tale må også være der.

Frem for alt ønsker vi at blive ved at være bevidste. Vi kan bære enhver lidelse og ydmygelse, bare vi kan blive ved med at være bevidste. Hvis vi ikke gør oprør mod dette oplevelseskrav og giver helt slip på det manifesterede, kommer der ingen befrielse. Vi bliver siddende i fælden.

Sp.: Du siger, at du er det tavse vidne, og at du også er hinsides bevidstheden. Er der ikke en modsigelse i det? Hvis du er hinsides bevidstheden, hvad er du så vidne til?

M.: Jeg er bevidst og ubevidst, både bevidst og ubevidst, hverken bevidst eller ubevidst. Jeg er vidne til det altsammen. Men i virkeligheden er der intet vidne, for der er intet at være vidne til. Jeg er fuldkommen tømt for alle mentale billeder, tømt for sind – og alligevel fuldkommen opmærksom. Det prøver jeg at udtrykke ved at sige, at jeg er hinsides sindet.

Sp.: Hvordan kan jeg så nå dig?

M.: Vær klar over, at du er bevidst, og søg bevidsthedens kilde. Det er det hele. Det er meget lidt, der kan formidles ved ord. Det er ikke nok at høre mig sige, hvad du skal gøre; det er ved at *gøre*, hvad jeg siger, at du finder lyset. Midlerne er ikke så væsentlige; det er ønsket, den indre trang, oprigtigheden, der tæller.

14. Flygtighed er det uvirkeliges bedste kendetegn

11. september 1971

Sp.: Min ven er tysk, og jeg er født i England af franske forældre. Jeg har været i Indien over et år og er vandret fra den ene ashram til den anden.

M.: Åndelige øvelser (*sadhanas*)?

Sp.: Studier og meditation.

M.: Hvad har du mediteret på?

Sp.: På det, jeg har læst.

M.: Godt.

Sp.: Hvad gør du, mester?

M.: Jeg sidder.

Sp.: Hvad mere?

M.: Jeg taler.

Sp.: Hvad taler du om?

M.: Vil du have en forelæsning? Spørg hellere om noget, der virkelig ligger dig på sinde, noget, du føler stærkt for. Du kan måske godt diskutere med mig, men hvis du ikke er følelsesmæssigt involveret, kan der ikke komme virkelig forståelse mellem os. Hvis du siger: »Der er intet, der bekymrer mig; jeg har ingen problemer«, er det helt i orden med mig; så kan vi tie stille. Men hvis der er noget, der virkelig ligger dig på sinde, så er der mening i at tale.

Skal jeg spørge dig: »Hvad er din mening med at rejse fra sted til sted?«

Sp.: At møde mennesker. At prøve at forstå dem.

M.: Hvilke mennesker prøver du at forstå? Hvad er du – helt præcist – ude efter?

Sp.: Integrering.

M.: Hvis du ønsker integrering, må du vide, hvem du vil integrere.

Sp.: Ved at møde mennesker og iagttage dem kommer man også til at kende sig selv. De to ting følges ad.

M.: De følges ikke nødvendigvis ad.

Sp.: Den ene beriger den anden.

M.: Det fungerer ikke på den måde. Spejlet påvirker billedet, men billedet gør ikke spejlet bedre. Du er hverken spejlet eller spejlbilledet. Når du har pudset spejlet godt, så det giver et sandt spejlbillede, så vil også dit eget spejlbillede være sandt – så

sandt, som spejlet evner at gengive det. Men spejlbilledet er ikke dig – du er den, der *ser* spejlbilledet. Prøv at forstå det rigtigt. Hvad du end måtte opfatte, er du ikke det, du opfatter.

Sp.: Jeg er altså spejlet, og verden er billedet?

M.: Du kan se både billedet og spejlet. Du er ingen af delene. Hvem er du? Gå ikke frem efter formler. Svaret findes ikke i ordene. Det nærmeste, du kan komme det i ord, er: »Jeg er det, der gør erkendelse mulig, livet hinsides den, der erfarer, og det, der erfares«.

Altså: Kan du skille dig ud både fra spejlet og fra spejlbilledet og stå uden for, helt alene og isoleret?

Sp.: Nej, det kan jeg ikke.

M.: Hvordan ved du, at du ikke kan? Du foretager dig så mange ting uden at vide, hvordan du gør dem. Du fordøjer, dit blod og din lymfevæske cirkulerer, du bevæger dine muskler, uden at vide hvordan. På samme måde erkender, føler og tænker du uden at vide, hvorfor og hvordan det går til. Ligesådan er du dig selv uden at vide det. Der er ikke noget i vejen med dig som selvet. Det er, hvad det er, til fuldkommenhed. Det er spejlet, der er uklart og usandfærdigt og derfor giver dig falske billeder. Du behøver ikke rette på dig selv – få bare ideen om dig selv bragt i orden. Lær at skille dig ud fra billedet og spejlet. Bliv ved med at huske: Jeg er hverken sindet eller dets tanker. Det skal gøres med tålmodighed og overbevisning; så vil du med sikkerhed komme til at opleve det direkte billede af dig selv som kilden til væren, viden og kærlighed – evig, altomfattende, altgennemtrængende. Du er det uendelige, koncentreret i en krop. Nu ser du kun kroppen. Prøv oprigtigt, så vil du blive i stand til kun at se det uendelige.

Sp.: Oplevelsen af virkeligheden vedvarer den, når den kommer?

M.: Al oplevelse er nødvendigvis flygtig. Men det, der ligger bag al oplevelse, er ubevægeligt. Hvad der kan kaldes tildragelser, varer ikke ved. Men nogle hændelser rensner sindet, og andre pletter det. Øjeblikke af dyb indsigt og altomfattende kærlighed rensner sindet, mens begær og frygt, misundelse og vrede, blind tro og intellektuel arrogance forurener og sløver psyken.

Sp.: Er virkeliggørelsen af Selvet så vigtig?

M.: Uden den vil du blive ædt op af begær og bekymringer, som gentager sig meningsløst i en lidelse uden ende. De fleste mennesker ved ikke, at smerten kan få en ende; men så snart de har hørt den gode nyhed, er det indlysende, at den mest presserende opgave, der eksisterer, er at komme ud over al strid og kamp. Du ved, du kan gøres fri, og nu er det op til dig. Enten bliver du i evighed ved med at være sulten og tørstig, længselsfuld, søgende, grådig, besiddende, evigt tabende og sørgende; eller du går helhjertet ud og søger den tilstand af tidløs fuldkommenhed, hvortil intet kan lægges, og hvorfra intet kan trækkes. I den tilstand er al begær og frygt faldet bort, ikke fordi man har opgivet dem, men fordi de har mistet deres mening.

Sp.: Så vidt har jeg forstået dig. Hvad nu? Hvad forventes der af mig?

M.: Der er ingenting at gøre. Du skal bare *være*. Gør ingenting. *Vær*. Ingen bjergbestigning eller sidde i huler. Jeg siger ikke engang »vær dig selv«, da du jo ikke kender dig selv. *Vær* blot. Når du har indset, at du hverken er den ydre verden, den opfattelige, eller den indre verden, den tænkelige, at du hverken er krop eller sind – skal du bare *være*.

Sp.: Der er vel grader af virkeliggørelse.

M.: Der er ingen trin til selv-virkeliggørelse. Der er intet gradvist ved den. Den sker pludseligt og er uafvendelig. Du drejer ind i en ny dimension, hvorfra de tidligere ses som rene abstraktioner. Ligesom du ved solopgang ser ting, som de er, ser du også ved selvrealisation alting, som det er. Du har lagt illusionernes verden bag dig.

Sp.: Forandrer tingene sig ved virkeliggørelsen? Bliver de farverige og meningsfyldte?

M.: Den oplevelse er god nok; det er bare ikke virkelighedsoplevelsen (*sadanubhav*), men oplevelsen af den universelle harmoni (*satvanubhav*).

Sp.: Der er ikke desto mindre fremgang.

M.: Der kan kun være fremgang i forberedelserne (*sadhana*). Realiseringen kommer pludseligt. Frugten modnes langsomt,

men falder pludseligt uden at vende tilbage.

Sp.: Jeg er fysisk og mentalt i balance. Hvad mere har jeg behov for?

M.: Du er måske ikke i den højeste tilstand. Når alt begær og al angst er bortfaldet, ved du, at du er vendt tilbage til din naturlige tilstand. Følelsen af ikke at være, hvad du er, er til syvende og sidst roden til alt begær og al frygt. Ligesom et forvredet led kun gør ondt, så længe det er i ulave, og er glemt, så snart det er bragt på plads, er al selvoptagethed et tegn på mental forvridding, der forsvinder, så snart man er tilbage i den normale tilstand.

Sp.: Ja, men hvilken *sadhana* bringer en til den naturlige tilstand?

M.: Hold fast ved »jeg er«-følelsen og udeluk alt andet. Når sindet på denne måde bliver fuldstændig roligt, skinner det med nyt lys og vibrerer med ny visdom. Det hele kommer spontant; du skal bare holde dig til »jeg er«. Ligesom du føler dig udhvilet efter søvn eller efter en tilstand af henrykkelse og alligevel ikke kan forklare, hvorfor og hvordan du kom til at befinde dig så godt – på samme måde føler du dig også ved realiseringen hel, tilfredsstillet, befriet for nydelse-smerte-komplekset og er alligevel ikke altid i stand til at forklare, hvad der skete, hvorfor det skete og hvordan det skete. Du kan kun udtrykke det i negative vendinger: »Der er ikke mere noget forkert ved mig«. Det er kun ved at sammenligne med fortiden, at du ved, du er ude af den. I øvrigt er du bare dig selv. Prøv ikke at forklare det for andre, for hvis det kan forklares, er det ikke det virkelige. Ti stille og hold øje med det, når det udtrykker sig i handling.

Sp.: Hvis du kunne fortælle mig, hvad jeg skal blive til, kunne det måske hjælpe mig til at holde øje med min udvikling.

M.: Hvordan kan nogen fortælle dig, hvad du skal blive til, når der ingen tilblivelse er? Du bliver simpelthen klar over, hvad du er. Alle forsøg på at tilpasse sig et mønster er frygteligt tidsspild. Tænk hverken på fortiden eller på fremtiden – vær blot.

Sp.: Hvordan kan jeg »blot være«? Forandringer er uundgåelige.

M.: Forandringer er uundgåelige i det foranderlige, men dem er du ikke underlagt. Du er den uforanderlige baggrund, der gør forandringerne erkendelige.

Sp.: Alt forandrer sig. Baggrunden forandrer sig også. Det er ikke nødvendigt med en uforanderlig baggrund for at bemærke forandringerne. Selvet er et nu; det er kun det punkt, hvor fortiden møder fremtiden.

M.: Naturligvis er det selv, der er opstået af erindringen, momentant. Men et sådant selv kræver, at der er en ubrudt kontinuitet bag det. Du ved af erfaring, at der er afbrydelser, hvor du glemmer dit selv; hvad er det, der bringer det tilbage til livet? Hvad er det, der vækker dig om morgenen? Der må være en eller anden varig faktor, der bygger bro over bevidsthedsafbrydelserne. Hvis du er opmærksom, vil du finde ud af, at selv din daglige bevidsthed optræder i glimt med ustandselige afbrydelser. Hvad er der i »hullerne«? Hvad kan der være andet end din virkelige væren, som er tidløs? Sind og mangel på sind er det samme for den.

Sp.: Er der et særligt sted, du ville anbefale mig at tage hen til for at opnå åndelige resultater?

M.: Det eneste rigtige sted er dit indre. Den ydre verden kan hverken hjælpe eller lægge hindringer i vejen. Intet system, intet handlingsmønster kan bringe dig til dit mål. Opgiv alt arbejde for en fremtid; vær helt koncentreret om nuet; interessér dig kun for dine reaktioner på enhver af livets omskiftelser, efterhånden som de kommer.

Sp.: Hvad skyldes trangen til at flakke omkring?

M.: Der er ingen årsag. Du drømmer bare, at du flakker omkring. Om nogle år vil dit ophold i Indien stå som en drøm for dig. Til den tid vil du drømme andre drømme. Du må forstå, at det ikke er dig, der bevæger dig fra drøm til drøm; men drømmen flyder forbi foran dig, og du er det uforanderlige vidne. Ingen begivenhed påvirker din sande væren. Dette er den absolutte sandhed.

Sp.: Kan jeg ikke bevæge mig omkring fysisk og være stille indvendig?

M.: Det kan du, men hvad skal det være godt for? Hvis du er ærlig, vil du til sidst opdage, at du bliver led og ked af at flakke omkring, og fortryde, at du har spildt din energi og din tid. Du behøver ikke gå et eneste skridt for at finde dig selv.

Sp.: Er der forskel mellem oplevelsen af Selvet (*atman*) og det absolutte (*brahman*)?

M.: Det absolutte kan ikke opleves. Det ligger hinsides al oplevelse. På den anden side er Selvet den oplevende faktor i al oplevelse og beviser således på en måde gyldigheden af oplevelsernes mangfoldighed. Verden kan være fuld af meget værdifulde ting, men hvis der ikke er nogen til at købe dem, har de ingen pris. Det absolutte indeholder alt, hvad der kan opleves, men uden nogen til at opleve det er det som intet. Det, der gør oplevelsen mulig, er det absolutte. Det, der gør den virkelig, er Selvet.

Sp.: Når vi ikke frem til det absolutte gennem en trinvis udvikling af erfaringer, idet vi begynder med de groveste og slutter med de mest sublime?

M.: Der kan ingen erfaring være uden begæret efter den. Der kan være mange grader af begær; men mellem det mest sublime begær og fuldkommen frigjorthed fra alt begær er der en afgrund, der må overskrides. Det uvirkelige kan se virkeligt ud, men det er flygtigt. Det virkelige er ikke bange for tiden.

Sp.: Er det uvirkelige ikke udtryk for det virkelige?

M.: Hvordan kan det være det? Det er som at sige, at sandheden udtrykker sig i drømme. Det uvirkelige er ikke til for det virkelige. Det forekommer dig kun virkeligt, fordi du tror på det. Det forsvinder, når du tvivler på det. Når du er forelsket, bliver genstanden virkelig for dig – du forestiller dig, at din kærlighed er grænseløs og vil vare evigt. Når den er ovre, siger du: »Jeg troede, den var virkelig, men det var den altså ikke«. Flygtighed er det sikreste tegn på uvirkelighed. Det, der er begrænset i tid og rum og kun kan anvendes på een person, er uvirkeligt. Det virkelige gælder for alle og for evigt.

Du er frem for alt dig selv nærmest. Du ville ikke give din eksistens i bytte for noget. Begæret efter at være er det stærkeste af alle begær og vil først forsvinde, når du realiserer din natur.